28րդ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 7560   4 ՄԱՐՏ 1911

ՈՒՐԲԱԹ

17 Mars 1911 28me année N. 7560

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ

Կ. Պոլիս Ղալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

Ազգին Օրաթերթը

10 PARAS

آرەولك
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMENIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

«ԱՐԵՒԵԼՔ»ի ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

Անմիջապէս պատրաստուեցէ՛ք կարդալու մեր նոր թերթօնը ՓԱՍՏԱԲԱՆԻՆ ՏՂԱՆ, այնքան հետաքրքրական, այժմէական ու գրաւիչ, որքան ազդիչ ու որոտընդոստ։ Բերայի կեանքէն քաղուած այս զուտ ազգային վէպը, որուն հեղինակը ծանօթ գրիչ մըն է, կոչուած է ըլլալու օրուան գրական մեծ եղելութիւնը։

Պատրաստուեցէ՛ք։

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Կնճիռ մըն ալ մեր ազգային խնդիրներու շարքէն հարթուած կը թուի։

Ցայտնի է որ ազգային տուրքի խնդիրը, մեր յառաջիկայ երեսփոխանական ընտրութիւններու առթիւ, բաւական զբաղեցուց միտքերը։ Ոմանք Տնտեսական Խորհուրդի առաջարկութեան ազդեցութեան տակ, կը պահանջէին որ ազգային մը ընտրող ըլլալու իրաւունքը վայելելու համար անպատճառ վճարած ըլլար իր ազգ. տուրքը, տարեկան 75 ղրշ. ինչպէս կը տրամադրէ Սահմանադրութիւնը։ Ուրիշներ այդ պահանջումը իբրեւ ընտրական իրաւունքի դէմ բռնաբարում մը համարելով՝ կ'ուզէին որ տուրքի վճարման խնդիրը ստիպողական չըլլար, ինչպէս որ չէր եղած մինչեւ այսօր։

Պէտք է ըսել որ անհամաձայնութիւնը կուսակցական հանգամանք չունէր և թէ՛ Կեդրոնի Խմբակցութեան և թէ Ազատականներուն մէջ, այս կամ այն կարծիքին յարողներ կային։

Խառն Ժողովը իր վերջի նիստին մէջ այս մասին միջին ճամբայ մը ընտրած է. այսինքն թէ՝ մինչեւ որ Ազգ. Ժողովը այս մասին իր վերջնական վճիռը տայ, այս անգամ ընտրութեան մասնակցելու իրաւունք պիտի ունենան այն ամէն ազգայինները որոնք 1905էն մինչեւ ցարդ ի հաշիւ ազգային տուրքի գոնէ 25 ղրշ. վճարած ըլլան։

Ցուսանք որ այս կարգադրութիւնը միանգամ ընդմիշտ փակէ խնդիրը։

Նոյն նիստին մէջ Խառն Ժողովը կատարած է նաեւ Կ. Պոլսոյ մէջ ընտրելի երեսփոխաններու թաղային բաշխումը, Տնտեսական Խորհուրդի ներկայացուցած թաղային ընտրողներու ցուցակին համեմատ։

Այս մասին կարծեմ քիչ մը հապճեպով վարուած է Խառն Ժողովը։ Պոլսոյ երեսփոխաններու ընտրական բաշխումը պէտք է ըլլայ ԲՈԼՈՐ թաղերուն ընտրողներու թիւը հիմ բռնելով և ո՛չ թէ, ինչպէս որոշեր է Խառն Ժողովը, միմիայն Ա. վիճակէն ընտրողներուն թիւին վրայ հիմնուելով կատարուի այդ բաշխումը։ Վասնզի, օրինակի համար, եթէ այսօր Մագրի-գիւղ 592 ընտրող ունենալուն համար 7 երեսփոխան տայ, ինչպէս որոշուեր է, հարկ պիտի ըլլայ որ վաղը նոյն համեմատութեամբ Բերա, որ մօտաւորապէս 3000 ընտրող կը ներկայացնէ՝ տայ 35 երեսփոխան !! և այսպէս բոլոր միւս թաղերուն համար։

Հետեւանքը այն պիտի ըլլայ որ 80 ընտրողի մէկ երեսփոխանական ընտրութեան իրաւունք տրուելով Պոլիս գուցէ պիտի ունենայ մինչեւ 200 երեսփոխան, մինչդեռ ըստ Սահմանադրութեան՝ միմիայն 80 երեսփոխանի իրաւունք տրուած է։

Ուստի հարկ է ուշադրութեան առնել բաշխումի գործը և հիմ բռնել Պոլսոյ բոլոր թաղերուն ընտրողներու համագումար թիւը և արդար բաշխում մը կատարել. ինչ որ կը պահանջէ ՕՐԷՆՔԻՆ տառն ու հոգին։ Եւ արդէն կ'իմանանք թէ մէկ քանի երեսփոխաններ, ինչպէս նաեւ Մայր-Դիւանը այսօր պիտի ներկայանան Քաղաքական Ժողովին և այս մասին դիտողութիւններ պիտի ընեն տրուած որոշումին դէմ։

Բայց Խառն Ժողովի առած այս հապճեպ ու ձախող որոշումը կարելի է փութով դարմանել, առանց նորանոր դժուարութիւններ արծարծելու և նոր ու օրինաւոր բաշխումով մը աւարտել գործը, որմէ ետքը այլեւս ուրիշ բան չի մնար ընելիք, այլ անմիջապէս հարկ եղած հրահանգները տալ երեսփոխան չունեցող թաղերուն որպէսզի անմիջապէս ձեռնարկեն ընտրական գործողութիւններու։

Այս ձեւակերպութիւնները և ընտրութիւնները կրնան կատարուիլ մինչեւ ամիս մը, այնպէս որ Ազգային Ժողովի վերաբացումին արդէն ամէն ինչ լրացած կ'ըլլայ։ Գալով գաւառային ընտրութիւններու, անոնցմէ ալ գոնէ մաս մը անշուշտ կատարուած պիտի ըլլայ մինչեւ ապրիլի սկիզբը, այնպէս որ Ազգային Ժողովի վերակազմութիւնը կատարեալ պիտի կրնայ համարուիլ։

Հիմա կը մնայ մաղթել որ ընտրողները իրենց ազգային պարտականութիւնը կատարեն գիտակցաբար և մեզի ղրկեն արժանաւոր երեսփոխաններ որոնք կարենան օգտակար ըլլալ ազգին։ Ազգային Ժողովը, այս տարեշրջանին, կարեւոր գործեր ունի կատարելիք, որոնց գլխաւորն է անշուշտ կաթողիկոսի մը և երկու Պատրիարքներու ընտրութիւնը։ Այս պարագան միայն բաւ է որ մեր ընտրողները շատ լրջօրէն մտածեն քուէատուփերուն ու այս կամ այն հոսանքներէն չտարուին ընտրութեանց պահուն։

Անշուշտ Կեդրոնի Խմբակցութեան և Ազատականներու միջեւ պայքար պիտի մղուի թաղերուն մէջ և երկու կողմէն պիտի ջանան իրենց թեկնածուներու ընտրութիւնը յաջողցնել. ասիկա շատ օրինաւոր և նոյնիսկ փափաքելի պայքար մըն է որ պիտի նպաստէ ընտրողները լուսաբանելու և անոնց գիտակցութիւնը արթնցնելու։ Միայն թէ փափաքելի է որ այս պայքարը տեղի ունենայ ամենայն կարգապահութեամբ և տեղի չի տայ կարգ մը անախորժ դէպքերու և կռիւներու, որոնք կուսակցութիւնները վարկաբեկելէ և ժողովուրդը հանրային գործերէ պաղեցնելէ ուրիշ արդիւնք չեն կրնար ունենալ։

Սոփա և գաւազանը պէտք չէ որ մէջտեղ ելլան. ահա՛ էականը։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ ԷՋԵՐ

ՍԱՍՄԱՆՑ ՏՈՒՆ

(Maison «Sassoun»)

(Ժողովածու՝ ՏԻԳՐԱՆ ՉԻԹՈՒՆԻԻ)

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

Խորագրէն կարելի է կռահել թէ՝ ինչ քաղցր վերաբերումով պէտք է մօտենալ Հայ ցեղին աւանդութեանց ագեղակերին։ Երբեմն չոր, տափակ և անտրամաբանական աւանդավէպերուն քով կը հանդիպինք հատուածներուն ալ։ Հայ ցեղին աւանդավէպերը իրենց հաստատութեամբ՝ բաւական կը մօտենան հին հելլենականներուն, եւ իրենց ինքնատպութեամբ՝ հնդկականներուն։ Այս վերջիններուն բաղդը ոչ ոք ունի։ Անոնք մէկտեղուած են Տիեզերական Աւանդավէպ խորագրով, — ա՛հ հնդիկ գրականութիւնը։ Ամէն ազգ ունի իր նախնական ատաղձները, բանահիւսական և հէքեաթի տարազներով։ Ցեղի մը տրամադրութիւնը, վաղնջական արուեստը, իմացականութեան մը հարազատութիւնը շատ անգամ կը փնտռուի հէքեաթներու վրայ, որոնց հեղինակները ըլլալ կը թուին հայրենի ճգնաւորներն ու իմաստունները, այրիներն ու հանիները, դիւցէկներ հանդիսանալով տրամաբանական հողին։

Այսօր, ամէն գաւառ ունի իր հարազատ պատմուածքները, տեսակ մը խարիսխ, որուն վրայ հիմնուած ըլլալ կը թուի գաւառի բարեկրթութիւնը։ Չիթունիի «Սասմանց Տուն»ը այս խոհերուն կ'առաջնորդէ ընթերցողը։ Բանահաւաքը վանեցի մը ըլլալով իր ժողովածուն գրի առած է Կառկառցիի (Վանայ գիւղերէն) բերանացի վիպողութեան վրայ։ Արարատ ամսաթերթին մէջ բաղդն ունեցած ենք կարդալ Սասմանց Տունի նման ազգագրական ժողովածու մը։ Գարեգին Վրդ. Սրուանձտեանց, առնելով նմանօրինակ գիրք մը հրատարակած է, մեծ ազդակ հանելով բանաստեղծական բեմին վրայ, ինչպէս կ'ըսէ Չիթունի, պզտիկ չափազանցութեամբ։ Սասմանց Տունը, շատ հին ժամանակներու մէջ երեւան եկած անմեկին դիւցազնապատումներ են, անկեղծ ու գաւառիկ ոճով։ Հազար ու մէկ գիշերներուն մէկ մանրանկարն է, եթէ չեմ սխալիր այս որակումով։

Տիգրան Չիթունիի այս բանահաւաքոյթը բարեփոխուած և ճոխացած է, բաղդատմամբ նախորդ հրատարակիչներուն երկին։

Սասմանց Տունը օգտակարութիւն մը պիտի կրնայ ունենալ այն տեսակէտով որ ընթերցողը տեղեակ պիտի դառնայ իր վաղնջական դրուագներուն և իր հին դիւցազնապատումներէն մէկուն։ Դարերէ ի վեր երբ Գողթան երգերէն երգ մը կը բոցով կը հալի մեր շրթներուն, միթէ այս կարգի խմորով առաջ եկած իմացականութիւններն ալ մոռացութեան պիտի դատապարտուին։ Ցեղի մը աւանդութիւնը — հին մայրերու առձեռն գրականութիւնը — որչափ ալ տափակ ըլլայ, իրաւունք ունի մեր շրթներուն մօտենալու։ Օրինակի համար Սասմանց Տունը անհանդուրժելի է և եթէ ոչ տափակ, գոնէ անճաշակ դիւցազնապատումներէ բաղկացած է։ Կը նշմարուի թէեւ դասականութիւն մը բայց արուեստ չունի։ Տեղ տեղ սակայն կը հանդիպինք մխիթարական կէտերու, որոնք մեր նահապետական օճախներուն պատիւը կը փրկեն։ Ընդհանուր գիծով դաժան է և մերկ։ Հեղինակ մը թէեւ չի կրնար անպատճառ իմաստասէր ըլլալ, սակայն կրնայ դէպի այդ բարձրութիւնը առաջնորդել։ Աւանդավէպերն ալ թէպէտ քնարաշունչ թաթաւուն մը և պատկերներու ճոխութիւն մը չեն կրնար ունենալ յաճախ, սակայն կրնան քնարաւորները առաջնորդել, առնել ալ անոնց ճաշակին, պզտիկ սրախօսութենէ մը առաջնորդել իմացականութեան։ Վերջապէս չոր տաղած մը, նոր արուեստագէտներու քանդակին կարօտ։ Սասմանց Տունը (Maison «sasoun») գոնէ այս երաշխիքով պիտի փնտռուի արուեստով զբաղողներէ, իսկ ընթերցողներու կողմէ պիտի յարգուի իբրեւ նահապետականութիւն։ Երկու պարտքեր, երկուքն ալ նուիրական թէ՛ հետաքրքրողին և թէ անտարբերին։ Ժան Մոռէաս իր քերթուածներէն աւելի իր հելլենական հէքեաթներովը յայտնուած է։ Ցոյց տանք Սասմանց Տունի տարտամութենէն մխիթարական կէտեր, իբրեւ հայելի հին մտածման.— «Աշխ ինչ լոյս է, արեգակը մտեր է, լուսնակ ալ չկա՛յ, ի՞նչ լոյս է որ զարկեր է քաղքի վրայ»։

— «Իրա՞ւ, մեր թագաւորի աղջկան լոյսն է. երբ իրիկուն արեւը կը մանի՝ ան գիշերը կ'ելնէ կը նստի լուսամուտին առաջ, անոր լոյսը կը զարնէ մեր քաղքին վրայ։ Ամէն մարդ իր գործին կը նստի կը բանի, ատոր համար անոր անունը Լուսիկ Թագուհի՛ է»։

— «Ցերեւ՛, մեր Թագաւորը աղջիկ մ'ունի, որ երբ արեւը մանի և իրիկուան մութը կոխէ՝ աղջիկը կ'ելնէ կը նստի լուսամուտը, անոր լոյսը կը զարնէ քաղաք, մենք ամէնքս մեր գործին կը նստինք կը բանինք»։

Այս վերջի մտածումը բացարիկ յաջողութիւն մըն է։ Այսպէս ուրիշներ.—

— «Տղա՛յ, դուն ինչ զօրութիւն ունիս որ ելար իմ քամակ, քեզ կ'հանեմ երկնուց հետ՝ զքեզ կուտամ արեգական կ'վառեմ...»։

— Է՛, ըսաւ Սանասար, դուն զիս հանես արեգական՝ ես կ'խաղամ քու փորի տակ, քու քամակը կը վառուի՝ ես կը մնամ ողջ, ինծի ի՞նչ կ'ըլլայ»։

Կ'արժէ տողել յետագայ տիրուն գուշակութիւնները.— «Մարդ կէօ՛ նստեր է՝ երեք աղբիւր ջուր կէօ՛ առջե՛ւն է, կանոյ ճպուռ մ'ալ կէօ՛ ձեռքն է, կարգով կը զարնէ երեք աղբիւրներուն մէջ։ Կը զարնէ մէկ աղբիւրի մէջ, յետոյ կը զարնէ մէկալ աղբիւրին, յետոյ միւսին՝ մինչեւ իրիկուն անոր գործն ան է։

— «Որդի՛, այս երեք աղբիւրներէն սա կողմին մէջ ձգես քեզ, կ'ըլլաս Աղաւնի մը. սա մէջտեղինին մէջ ձգես՝ կ'ըլլաս ազաբ աղջիկ, նա մէկալին մէջ ձգես՝ ինչքա՛ն ուժ ունիս՝ երկո՛ւ այնքան ալ կուգայ վրադ»։

Գրքին եօթներորդ ճիւղը, «Մհերի դիւցազնապատումը», միակն է իբր ամբողջապէս ներկայանալի կտոր։ Այսպէս, Չիթունի իր բանահաւաքումներով լոկ պիտի կրնայ նշանակելի ըլլալ, քան իր ապագայ քնարական և ուրիշ գեղարուեստական ձեռնարկներով, — ինչպէս կը ծանուցանէ — որոնց մէջ յայտնի ըրած է իր խակութիւնը։

Լ. ԽՍԱՃԱՆԵԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԱԿԱԴԵՄԱԿԱՆՆԵՐԷՆ ԵՏՔԸ

Սիրելի Օտեան.

- Անգամ մը եւս կը ներե՛ս ինծի որ նորէն պզտիկ գլխու ցաւ մը պատճառեմ քեզի. վերջացնելու համար բանավէճ մը որ շարունակուելու պատճառ մը չունի այլեւս, գոնէ ինծի և առաւել եւս Արեւելքի ընթերցողներուն համար։

Անշուշտ բաւ համարելու էի Հանրի Լավրտանի և Ժիւլ Լըմէթրի կողմէ ի նպաստ ինծի տրուած կրկին վկայութիւնները և ջնջելու էի լաւագոյն բանի մը յատկացնել այն քանի մը ժամերը որ օրական աշխատութիւններէս կ'աւելնան։

Բայց Պ. Փանոսեան կ'երեւի թէ միտք չունի զիս հանգիստ ձգելու մինչեւ որ Պատրիարքարանէն դուրս չի նետէ ֆրանսերէնի քարտուղարը։

Գուցէ օրին մէկը ատ ալ ըլլայ շնորհիւ իր մաղթանքներուն և ես այն հաւատքը ունիմ որ այդ երանելի օրը բարեկամս Պ. Փանոսեան Ֆեսլիյենի փունջ մը պիտի խօթէ իր ականջին ետին և իրիկունը յաքերնա չալել պիտի տայ, ֆիֆէն։

Պ. Փանոսեան կը պահանջէ որ զիս կախեն Էմին-Էօնիւի հրապարակը, որովհետեւ անուշադրութեամբ քանի մը lapsusներ սպրդած են գրչիս ծայրէն այս վերջին օրերս։

Բարեկամս կը մոռնայ որ այդ մեղքին ենթակայ են աշխարհիս բոլոր մահկանացուները, ինչպէս նաեւ այն քառասուն անմահները որոնց մէջէն Պ. Ժիւլ Լըմէթրի ղրկած քառթը բան մը չաւելցներ, աւա՛ղ, իր ֆրանսագիտութեանը վրայ, առանց իմինէս ալ սաչափ բան պակսեցնելու։

Եթէ այդքան սովորական և անվնաս մեղքի մը համար հարկ ըլլար գլխատել բոլոր ֆրանսերէն գրողները, նախ և առաջ Բրիւնէթիէռի տան սանդուղներուն վրայ հրացանի բռնելու էին Պ. Ժիւլ Լըմէթրը որ ակադեմականի և աչքաժամանի համար աններելի սխալ մը կը գործէ երբ հակառակորդին ուղղած իր երկտողին մէջ փոխանակ ըսելու un groupe de mots masculins, ըսած է masculin։

Հիմա կրնայ պատահիլ որ Ժիւլ Լըմէթրը այդ սխալը գործած չըլլայ և Պարոն Աղէքսանդր ըլլայ այդ յանցանքին միակ պատասխանատուն։

Այդ պարագային ալ կ'արժէ որ մարդ նստի վիճաբանի մէկու մը հետ որ երկու տող բան առնել ու տեղը ընդօրինակելու անգամ անկարող է։

Զըլլայ որ Արեւելքի գրաշարներուն վերագրէ այդ անուշադրութիւնը, քանի որ ես ինքս անձամբ սրբագրած եմ որ Պ. Փանոսեանի ձեռագիրը որ և է փոփոխութիւն չէ կրած տպարանի աշխատաւորներու մատներուն տակ։

Ինչո՞ւ համար Պ. Ժիւլ Լըմէթրի և կամ Պ. Փանոսեանի ներելի ըլլայ առանց անուշադրութեան հետեւանք եղող սխալ մը և այդ մեղմացուցիչ պարագան զլացուի ինծի։

Բարեբաղդաբար ո՛չ Ժիւլ Լըմէթրը և ոչ ալ զիս կը կախեն Պոլսոյ մէջ... Փանոսեանին չուանով։

Վերջացնելէ առաջ երկու խօսք եւս։

Պ. Փանոսեան կը կարծէ թէ այս կամ այն էֆէնտիին աղաչելու պէտք ունիմ կենալու համար պաշտօնի մը վրայ՝ որուն մրցումով տիրացայ։

Պ. Փանոսեանի յարձակումները և կամ քննադատութիւնները բաւական զօրաւոր չեն կրնար ըլլալ տեղս ուրիշի մը տալու համար։

Ընդհակառակը j'y suis et j'y reste, նոյն իսկ եթէ գիտնամ թէ առանց ընտրելու հաճոյք չպիտի պատճառեմ հակառակորդիս որ փոխանակ աղերսագրով մը բաւականանալու, պէտք էր գար մասնակցէր մրցումին որուն մէջ պարտուելով պէս ինքը ամէնէն աւելի բաց պիտի ըլլար և պիտի տապալէր բոլոր այն կոյրերը, միակտեխները և հաղերը որոնց վրայ իր խնդալու այդ ձեւը ամէնէն ցայտուն ապացոյցն է իր de mauvais goût ամբարտաւանութեանը։

Ց. ԱԼԻՔՈՒՄԲ

ԵԹԷ «ԹՐԻՒՔ» ՄԸ ՉԷ ՍԱԿԱՅՆ...

Մամուլի մէջ դարձեալ սկսաւ ծեծուիլ Կ. Հայ Հասարակութեան գոյութեան հարցը։ Իր պատմութեան էն տաղտկալից ճգնաժամը անցնող սոյն համայնքին գլխուն բնական և մանաւանդ անբնական բարեկամներու կողմէն խորհուրդներ կը տեղան. խորհուրդներ որոնք առակօրէն դեգերելու չափ յոգնեցուցիչ և նման են իրենց նշանաբանով՝ պայքար մղել Հռոմի դէմ.

Պայքար մղելը անկարելի չէ. մանաւանդ եթէ Մեծն Պզտանի զէնքերով պիտի մարտնչուի. սակայն կէտ մը կայ որ ինծի մտատանջութիւն կը պատճառէ՝ Կ. Հայ հասարակութիւնը որ իրերու նորմալ վիճակին մէջ Հռոմի հետ հաշտ ապրելու համար հարկաւոր ուժը չունի. ո՞ւսկից պիտի գտնայ անոր հետ կռուելու համար անհրաժեշտ զօրութիւնը։ Լսուած բա՞ն է որ զաւակ մը որ հօրմէ հող իր առաջ նետուած խոտը քիթէ առանց ծամելու կուլ տալու ուժ ունի, ելլայ ցատկէ հովիւին վրայ որ թէպէտ ծեր բայց ձեռքը գաւազան մը ունի։ Այս գաւազանը, պիտի ըսէք, երբեք այսքան ուժով իջած չունէր մեր գլխուն. իրաւունք ունիք. Քարտինալ Կոթթի խալէ մը պէս հաթեց այս անգամ. բայց ինչու մեզի ծանծաղ մեզի պէս ամքած ժողովուրդին այս սոփան արժան է և իրաւ։

Ընդունիմ օրը մեր հասարակութեան ձօնուած երկաթօղէս մասնաճիւղ ըրած էր մեր երկու յոռի պակասութիւնները՝ մաւբաշխութիւն, անտարբերութիւն։

Այն ժամանակը դեռ Բրոբականտան կարգադրուած չէր մեր կանոնագրին ծրագիրը — բրոբականտան լաւ սովորութիւն մը ունի, ուզած բաները ուզած ժամանակ կը կարգայ — մենք կարող էինք այն առեն պզտիկ յօդուած մըն ալ աւելցնել մեր կանոնագրին՝ «Հայ-Կաթոլիկ հասարակութեան գոյութիւնը պաշտպանուած է իր ժողովրդեան նուիրական օժանդակութեամբ.» Մենք ոչ միայն այս չըրինք, այլ բոլոր մեզի ցոյց տրուած գեղծումներու և անկարգութեանց մեր մշտական և կաթոլիկական պատասխանը տուինք. ակլ-միջլիր բազմբէյար վար բիր պիր աալը։

Մեր երեւելիները ոչինչ ըրին ներկայ ուլթիմաթոմին առաջքը առնելու համար թէպէտ և գիտէին որ իրենց վաղը չոր խօսքը ջարդուած՝ յօդուածներուն ամէն մէկը բրոբականտայի ջիղերուն պիտի դպչէր։

Բրոբականտա կ'ըսեմ, դիտմամբ, և ոչ թէ Հռոմ կամ Վատիկան։ Վատիկան և բրոբականտա զանազան հաստատութիւններ են, մէկը միւսէն տարբեր, մին միւսին թշնամի։ Վատիկան նախկին փառաց վերջ փշրանք մըն է։ Բրոբականտա ապագայ անհրաժեշտ փառքերու ձանձ մը։ Վատիկան իր ներկայացուցիչ Յիսուսի սէր և միութիւն. Յիսուսեանց կոյր հնազանդութիւն անձնուրացութիւն կը պահանջէ։ Մին կը ներէ իր թշնամիները, միւսը կը բռնադրէ իր հակառակորդները։ Վատիկանը կը սխալի երբեմն, Բրոբականտան կը խաբէ միշտ, Հռոմայ քահանայապետն անգամ երբոր կարեւոր գործի մը յաջողիլը կ'ուզէ, զայն կը յանձնէ Վատիկանին՝ և ոչ թէ Բրոբականտային։

Ներկայ Պապը Վէնետիկոյ Պատրիարք եղած միջոցին հայերէն պատուաւորութիւն թողած էր և չեմ կարծեր որ այս նոր կէրիկները իրմէ բղխած ըլլան։ Մեզի դէմ սարքուած այս դաւերը ինչպէս Եւրոպացիք կ'ըսեն, ձեռնոց թելով կարուած են և շատ անյաջող մանրանկար մը մէջ, որոնց է Լեւոնեան կղերանոցն ի Հռոմ։ Շատեր կարելի է ատոր անգամ կը լսեն սոյն կրթարանին անունը, ես ինքս նոր լսեցի, ուր եր բնաւ չլսեր։

Այս վարժարանը ինչպէս անունն ալ կը վկայէ Լեւոն ԺԳ. երանելայիշ քահանայապետի մէկ նուէրն է։ Մեծ նուիրատուին գաղափարը բարձր էր՝ և գովելի, ան ուզած էր Հայ-Կաթոլիկ նորընծաները ազատել բրոբականտայի աւերիչ ազդեցութենէն և պահպանել տալ անոնց իրենց ազգային ինքնուրոյնութիւնը։

Դժբաղդաբար Բրոբականտան որ ծուռ աչքով կը տեսնէր արդէն Հռոմայ էն նեղ պալատներէն միոյն այսպէս տարրներու փոխանցուիլը, իր բարոյական կամ աւելի ճիշդ անբարոյական վիթխարի թաթը դրաւ անոր վրայ։ Այս ձեռնադրութեան հետեւանքն է ահա որ Լեւոնեան կղերանոցը հայկական պզտիկ Բրոբականտա մը դարձաւ վերը յիշուածին նմանութեամբ և ինչպէս ամէն նմանողութիւն, աւելի խարդախ քան իսկականը։ Անոր սնունդները՝ Ռուրթօրներու հարազատ յաջորդները, ամբողջ որ ուրիշ բան չեն ըներ բայց եթէ լատիներէնի թարգմանել այն ամէն գրութիւն՝ որ ուղղակի կամ անուղղակի վնաս մը կրնայ հասցնել Կ. Հայոց։ Շատ անգամ ալ իրենց յերիւրած «եկեղեցականներով» Հռոմայ այս նոր սանդերը այն տեսակ դաւ մը կ'երեւակայէին որ՝ մեծնէսո Կոթթիներու քաշել կը վրդովին։

Անա թէ ո՛ւր է թաղուած կենդանին, բառ Ռուսական բացատրութեան, անա ուրեմն ո՛ւր է թշնամին և որուն դէմ պէտք է մղուի պայքարը։

Հանգիստ ձգենք ուրեմն Հռոմի սուրբին ծերը և մեր գերանը հանելու նայինք. Լեւոնեան վարժարանի մթնոլորտը օդափոխութեան կը կարօտի։ Պէտք կանխել, որպէսզի Կ-Պատրիարքը իր նոր կայութենէն օգուտ քաղելով քանի մը արմատական միջոցներ ձեռք առնէ։

Կը լսենք թէ՝ Բրոբականտայի վերջին Նամակէն շատ յուզուած է Թէրզեան Ս. որ զայն իբր իր անձին անվստահութեան նշան կը նկատէ, ան փութացեր է իր մեկնումը դէպի Հռոմ՝ ուր մտադիր է եղեր անձամբ պաշտպանել Վատիկանի առաջ Ազգ. Երեսփ. Ժողովը, զոր կը նախատեսէ ցուցամոլաբար վերջերս Նամակին հաւանելէն ի վեր։

Գովելի է անշուշտ Կ-Պատրիարքին սոյն գաղափարը եթէ թրիւք մը չէ սակայն... բայց մենք վարժուած ենք թրիւքներու, Հայ-Կաթոլիկ հասարակութեան մէջ կեցութիւնը թրիւք մըն է արդէն։

ՑՈՒԿԷՆ

Արտաքին Լուրեր

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Մուքտէնէն կ'ըսեն, Մանչուրիոյ միջակայ քաղաքներուն մէջ պատահող ժանտախտի դէպքերը զգալապէս նուազած են։ Միջազգային համաժողով մը համար ղրկուած օտար անդամներու ներկայացուցիչները ապրիլ 3ին Մուքտէնի մէջ պիտի հաւաքուին։ Ամերիկայի ներկայացուցիչը, Տօքթ. Սթրօնկ, Մուքտէն կը գտնուի արդէն, ուր մանրէաբանական քննութիւններով զբաղած է։

ԲԱԶՄԱԿՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Անգլիոյ մէջ Մորմոնեան անուն վարդապետութիւն մը կայ, որուն հետեւողները բազմակնութիւն կը քարոզեն, այսպէս սպառնալով անգլիական սրբազան հօմին նուիրականութեանց։ Վերջերս այս վարդապետութեան հետեւողները ա՛յնքան առաջ տարին իրենց բրոբականդիստները, որ հասարակաց կարծիքը սկսած է անհանգստութեան նշաններ ցոյց տալ, այնպէս որ Ներքին գործերու Նախարար Պ. Չըրչիլ Պարլամէնթին մէջ խոստացած է այս մասին խիստ քննութիւններ բանալ տալ, բայց յայտարարած է որ ինք չէր գիտեր թէ անգլիացի դեռահաս աղջիկներ կան որոնք իրենց հօրենական տունը լքելով Իւթա կ'երթան որ Միաց. Նահանգներու մէջ Մորմոններու կեդրոնն է։ Լիվըրփուլի երեքը այս խնդրի մասին բաւական տեղեկութիւններ տուած է որոնք հետեւեալներն են. «Ներքին գործերու Նախարարին մատուցի ցանկը այն աղջիկներուն, որոնք Մօրմոն միսիոնարներուն խօսքերէն համոզուելով լքած են Անգլիան, Իւթա երթալու համար: Ներքին գործերու Նախարարին յանձնեցի նաեւ նամակները այն ծնողքներուն, որոնք յուսահատ վիճակ մը ունին իրենց զաւակներուն մեկնումին պատճառաւ: Մէկ քանի տարուան միջոցին բազմակնութեան վարդապետութեան սկզբունքներուն հետեւելու համար իրենց ծնողքները լքող աղջիկներուն թիւը 3500էն պակաս եղած չէ:»

ԱՆԴՐԱՎԱՐՏԻՔ–ՇՐՋԱԶԳԵՍՏԸ

Վիէննացիները արմատական փոփոխութիւնները չեն սիրեր. անոնք միշտ կապուած կը մնան հին սովորութիւններուն և պատենական աւանդութիւններուն. օրինակի համար կը նախընտրեն պարզ կառքը և հակառակ են օթօմօպիլի: Այս պարագան վերջերս ալ երեւան ելաւ. առաջին անգամ որ Վիէննացիները անդրավարտիք-շրջազգեստ հագնող կինը տեսան, սկսան զանազան ցոյցեր ընել. այս ձեւ շրջազգեստը երբեք ընդունելութիւն չգտաւ Վիէննայի մէջ, ինչպէս որ ատկէ առաջ ընդունելութիւն չգտաւ [illegible] շրջազգեստը: Անցեալ տարի այս ձեւ շրջազգեստ հագնող կիներն ալ փողոցին մէջ խայտառակուեցան. նոյն իսկ այս կիներէն մէկը չարաճճիէն հարուած մը ընդունեց մարմինին այն մասին վրայ զոր վիէննացիներուն պարկեշտութիւնը չափէն աւելի ցայտուն գտած էր: Այս տարի տակաւին ցաւալի դէպքեր չպատահեցան. բայց անդրավարտիք-շրջազգեստ հագնող կիները փողոցներուն մէջ յարձակումներու կ'ենթարկուին, այնպէս որ ոստիկաններ կը սկսին միջամտել ու այն ատեն տարօրինակ տեսարան մըն է որ կը պարզուի անցորդներուն աչքերուն առջեւ. անդրավարտիք-շրջազգեստ հագած կիներ՝ որոնք ոստիկաններէ շրջապատուած կը քալեն...: Նոյն հալածումը գաւառներուն մէջ ալ կը կատարուի. Գրացի մէջ ժողովուրդը կին մը հալածեր է՝ սուլելով և հայհոյանքներ արձակելով անոր ետեւէն, այնպէս որ կինը ստիպուեր է փախչիլ և խմբագրատան մը մէջ ապաստանիլ: Նոյն բաները պատահած են նաեւ Բոհեմիոյ և Հունգարիոյ զանազան քաղաքներուն մէջ:

ՄԵԾ ԴԱՏ ՄԸ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ

ԴԱՂՕՆԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԴԷՄ

1906 յունիս 5ին Թուքօլօ ամուսինները սպաննուած գտնուեցան: Ամուսինը Նաբոլիի մօտ գտնուող տեղի մը մէջ սպաննուած էր: Քանի մը ժամ ետքը, սպանիչները՝ որոնք զոհին տանը բանալիները առած էին, անոր տունը մտնելով կինը խեղդամահ կ'ընեն և բոլոր դրամներն ու գոհարեղէնները կը գողնան: Այս ոճիրը այն ատեն Իտալիոյ հանրային կարծիքին մէջ մեծ յուզում մը առաջ բերաւ: Ոստիկանութիւնը գործի սկսելով վերջապէս յաջողեցաւ ձերբակալել չորս հոգի՝ որոնց մէջ էր Էրրիքօ Ալֆանօ ըսուած մարդը: Բայց ոստիկանները ո՛ւր որ կ'երթային խուզարկութիւն կատարելու համար, չէին կրնար ո և է տեղեկութիւն ձեռք անցնել: Սակայն օրին մէկը բանտին քահանան Հայր Վիթթօցցի ընդհ. դատախազին ներկայանալով երկու հոգի կը ներկայացնէ՝ որոնք իրենց կարգին երրորդ անձ մը կ'ամբաստանեն: Սակայն աւելի վերջը այս ամբաստանութեան անհիմն ըլլալը ստուգելով՝ բանտարկեալները ազատ կ'արձակուին: Այսպէս խնդիրը կերպով մը վերջացած կը համարուէր, բայց հրօսանակիր ոստիկանները տեղի չգոհանալով՝ կը սկսին շարունակել իրենց խուզարկութիւնները: Իրենց պետերէն մէկը գործաւորի տարազով ծպտելով կը ներկայանայ Կամօռիստներուն, որոնք զինք իրենց օնօռադա սօչիէդային մէջ անդամ կ'առնեն: Ոստիկաններուն այս յանդուգն պետը, Ֆաբրէձզիօ, կը սկսի լրտեսել իր ընկերները. այսպէս դրամ խոստանալով իր ընկերներէն մէկուն, բոլոր գաղտնիքը կ'իմանայ: Նաբոլիի մօտ սպաննուած երկու ամուսինները ուրիշ տուներ կը գտնէին՝ զորս յետոյ գողերու խումբ մը կը կողոպտէր: Թուքօլօները պատուաւոր մարդիկ ճանչցուած էին և տուներ կը պտտէին, իբր թէ զանոնք վարձելու համար. բայց այդ տուներուն դիրքը և ուրիշ հանգամանքները քննելով իրենց մեղսակիցներուն կը հաղորդէին՝ որոնք կարգ մը յաջողութիւններէ ետքը կը սկսին կասկածիլ երկու ամուսիններուն ուղղամտութեանը վրայ: Ու պէտք եղած քննութիւնները կատարելէ ետքը, կ'որոշեն սպաննել զանոնք: Ոստիկանութեան կողմէ կատարուած խուզարկութիւնները Հայր Վիթթօցցիի մեղսակցութիւնն ալ հաստատեր են: Ինչպէս ըսուեցաւ, դատավարութիւնը որ սկսած է կատարուիլ Վիթէրպօյի մէջ մեծ իրարանցում և հետաքրքրութիւն պատճառած է ամբողջ Իտալիոյ մէջ:

ՄԵՐ ՌՕՏՈՍԹՕՅԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Արեւելքի Ռոտոսթոյի գործակալն է Տիար Միհրան Ջաւիքօղեան, որուն կըրնան դիմել հաշիւ ունեցողները ու բաժանորդ արձանագրուիլ փափաքողները:

Ներքին Կեանքը

ԵԷՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Ներքին գործոց պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ Պետական Խորհուրդի ելմտական ճիւղին պետ Թէվֆիք պէյի նախագահութեամբ, որ առաջնօք վարած է Եէմէնի կուսակալութեան պաշտօնը: Այդ յանձնաժողովին անդամներն են Եէմէնի Նահանգին կուսակալութեան քաղաքական չորս–հինգ քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ: Մօտերս յանձնաժողովը իր առաջին նիստը պիտի գումարէ:

*** Շամ փոխադրանաւը, որուն մէջ կը գտնուէին Դ. զօրաբանակէն երեք վաշտ և [illegible] գունդ մը, առջի օր մայրաքաղաքս հասաւ: Քանի մը օրէն դէպի Եէմէն ճամբայ պիտի ելլէ:

*** Երէկ Պահրի Ահմէր դէպի Մէրսին մեկնեցաւ, ուր կը սպասեն Եարբուզի, Քօզանի և Սիսի վաշտերը: Այդ շոգենաւը յիշեալ վաշտերը առնելէ յետոյ ուղղակի Հոտէյտա պիտի երթայ: Քարա Տէնիզ փոխադրանաւն ալ այսօր ճամբայ կ'ելլէ զինուորներով և ռազմամթերքով:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱԼՊԱՆԻԱՅ ՄԷՋ

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ մէկէն ի մէկ մտահոգութեան նշաններ ցոյց կուտայ Ալպանիոյ ապագային մասին և Պոլսոյ կացութեան վրայ մտահոգիչ տեղեկութիւններ կը հաղորդէ: Կ'ըսուի թէ ալպանացի կաթոլիկներու [illegible] վարմունքը և Տէպրէ Ալպանիացիներուն կառավարութեան հանդէպ ցոյց տուած յարաճուն թշնամութիւնը Թուրք կառավարական շրջանակներու մէջ տեսակ մը մտահոգութիւն առաջ կը բերեն:

*** Բրիզրէնէն քաշուած հեռագիր մը նայելով, անցեալ գիշեր հրացան պարպուած է Բամազանի բերդին վրայ, ուր ազաներ կը բնակին: Ցարձակումին հեղինակները կրցած են խոյս տալ, հակառակ իրենց կրած հետապնդումին:

*** Անցեալ երեքշաբթի, Բանյայի շրջակաները, Եաքովայի կողմերը, ընդհարում մը տեղի ունեցած է օսմ. ջոկատի մը և Ալպանացիներու խումբի մը միջեւ: Լրագիրի մը կարծիքով, Ալպանիոյ հրոսախումբերու արդի գործունէութիւնը ենթադրել կուտայ թէ գարնան մեծապէս պիտի աւելնայ այդ գործունէութիւնը: Ուստի այդ թերթը կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այդ մասին:

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Կ. Պոլսէն փետր. 27 թուականով կը հեռագրեն Թայմզի. «Ծարդ գաղտնի պահուած է Պաղտատի երկաթուղիի ընկերութեան և Բ. Դրան միջեւ կատարուող բանակցութիւններուն վիճակը: Անգլիոյ և Թուրքիոյ միջեւ կատարուող բանակցութիւններուն գալով՝ սա ծանօթ է միայն որ Րիֆաթ փաշա օսմ. կառավարութեան անունով կարգ մը առաջարկներ ըրած է: Ժէօն-Թիւրք կարգ մը ազդեցիկ շրջանակներու մէջ այնպէս կը կարծուի թէ այս բանակցութիւններուն արդիւնքը կախում պիտի ունենայ Քովէյթի խնդիրին կարգադրութենէն եթէ այս վերջինը Թուրքիոյ պահանջումներուն համապատասխան ըլլայ: Այս կերպ կարգադրութեան մը պարագային, Բ. Դուռը հաւանութիւն պիտի տայ Պաղտատի երկաթուղիի գծին վերջին մասին, այսինքն Պաղտատէն Քովէյթ տանող գծին միջազգայնացմանը, այս մասին կատարուելիք ելեւմտական հակակշիռի մը հիման վրայ: Թուրքիա կը փափաքի որ այս հակակշիռը Անգլիա, Ֆրանսա, Գերմանիա և Ռուսիա կատարեն: Եթէ Քովէյթի խնդիրը չկարգադրուի, կը կարծուի թէ գծին այս մասին շինութիւնն ալ Պաղտատի երկաթուղիի ընկերութեան պիտի յանձնուի: Երկաթուղիին վերջին կայարանը պիտի ըլլայ Պասրան, կամ Պարսից ծոցին վրայ տեղ մը, ինչպէս Իւմ-Քասր կամ Քօր Ապտալլահ օրինակի համար, զոր հոս Թուրք հողին վրայ կը նկատեն:»

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ԾՈՎԱԿԱԼԸ

Միջերկրականի անգլիական նաւաբաժնին հրամանատար ծովակալ Բօլ, առջի օր, կայս. պալատ երթալով, Սուլթանին կողմէ ունկնդրութեան ընդունուեցաւ: Ծովակալը, որ Հիւսարի մէջ կը գտնուէր, արքունի նաւարանին կողմէ իր տրամադրութեան տակ դրուած շոգեմակոյկով մը Տօլմա Պաղչէի քարափը ելաւ: Իրեն յետոյ հասան անգլիական դեսպանը և դեսպանատան բարձրաստիճան պաշտօնատարները ու անգլիական պահականութեան հրամանատարը: Ծովակալը և դեսպանը Սուլթանին մօտ առաջնորդուեցան, որ սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրաւ: Ծովակալը իր մեծարանքները մատոյց կայսեր: Ցետոյ ծովակալը Սուլթանին ներկայացուց իր հետեւորդները: Կայսրն ալ ծովակալին ներկայացուց պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարները: Ունկնդրութենէն ետքը, հիւրերը սրահ մը առաջնորդուեցան, և զովացուցիչ ըմպելիներով պատուասիրուեցան:

*** Իրիկուան, ի պատիւ անգլիացի ծովակալին, պալատան մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ, որուն մասնակցեցան 66 հոգի: Սուլթանը ճաշասրահ մտած ատեն նուագախումբը կայս. քայլերգը և անգլիական քայլերգը նուագեց: Կայսեր աջ կողմը նստած էր դեսպանը, ձախակողմը՝ անգլիացի ծովակալը: Սուլթանին դիմաց կը գտնուէր գահաժառանգը, որ իր աջակողմը ունէր եպարքոսը, իսկ ձախակողմը՝ Երեսփ. Ժողովի նախագահը: Միւս հրաւիրեալներուն մէջ կային բոլոր նախարարները, բացի դատական նախարարէն որ անհանգիստ էր, Ծերակոյտի դէր-նախագահը, Պանք Նասիօնալի տնօ.էն Սըր Գ. Սմիթ, Սըր Ռ. Քրաուֆօրտ, օսմ. ծառայութեան մէջ գտնուող անգլիացի սպաները, անգլ. դեսպանատան պաշտօնատարները, արարողապետը ևն.: Հացկերոյթէն յետոյ Սուլթանը և իր հիւրերը սրահ մը առաջնորդուեցան, ուր նուագահանդէս մը տեղի ունեցաւ: Ժամը 4ին, կայսրը հրաժեշտ առնելով իր հիւրերէն, իր յարկաբաժինը քաշուեցաւ: Ծովակալը Հիւսար դարձաւ, իսկ դեսպանը՝ դեսպանատուն:

*** Սուլթանը առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշանը տուաւ անգլիացի ծովակալին: Իմթիազի ոսկի և արծաթ շքանշաններ տրուեցան հետեւորդներուն:

*** Ծովակալը, առջի առտու, եպարքոսի ապարանքը երթալով այցելութիւն տուաւ Հագգը փաշայի: Նոյնպէս այցելեց արտաքին գործոց և ծովային նախարարներուն:

*** Սուլթանը Հէրէքէի գործարանին մէջ շինուած թանկագին գորգ մը նուիրեց անգլիացի ծովակալին աղջկան:

ՀԱՆՐ. ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսերէն թերթի մը ըսածին նայելով, հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան համար ո և է թեկնածու չէ նշանակուած տակաւին: Եպարքոսը Խորհրդարանին մէջ պիտի պաշտպանէ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան ելմտացոյցը: Այդ մասին կատարուելիք խորհրդարանական վիճաբանութիւնը աւարտելէ յետոյ, հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը երկուքի պիտի բաժնուի: Հաւանաբար Թուրք մը պիտի ըլլայ հանրօգուտ շինութեանց նախարարը: Իսկ առեւտրական, հեռաձայնական, հեռագրական և թղթատարական նախարարութիւնը Հայու մը պիտի յանձնուի:

ՊՈՅՔՕԹԸ

Վերջերս հասած լուրերուն նայելով, հակահելլէն պոյքոթը սաստկացած է Իզմիրի, Պրուսայի և Տարտանէլի մէջ: Պոյքոթի յանձնախումբին կողմէ հելլէն վաճառատանց վրայ փակցուած գրութիւնները պատռուած ըլլալով, [illegible] գրութիւններ գրուած են անոնց տեղ:

ՊԱՂՏԱՏԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս ծանուցուեցաւ, կառավարութիւնը որոշած է ետ կանչել Պաղտատի կուսակալը: Ներքին գործոց նախարարութենէն քաղուած տեղեկութիւններուն նայելով, կառավարութիւնը կուսակալին պաշտօնանկութեան մասին որոշում մը տալէ առաջ, որոշած է մասնաւոր յանձնախումբ մը ղրկել Պաղտատ, մանրակրկիտ քննութեան մը ենթարկելու համար կուսակալին խնդիրը: Այդ յանձնախումբը կը բաղկանայ Ներքին գործոց և ելմտական նախարարութեան մէյմէկ բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն և բարձրաստիճան սպայէ մը: Այդ յանձնախումբին կողմէ տրուելիք տեղեկագրէն յետոյ կառավարութիւնը ետ պիտի կանչէ կամ իր պաշտօնին վրայ պիտի պահէ կուսակալը: Ցանձնախումբը մօտերս ճամբայ պիտի ելլէ:

*** Թուրքերէն թերթ մը կը հաւաստէ թէ Նախարարաց Խորհուրդը ո և է որոշում չէ տուած Նաղըմ փաշայի պաշտօնանկութեան մասին: Իրաւ է որ գանգատներ եղած են կուսակալին դէմ, բայց միւս կողմէ խիստ նպաստաւոր դիմումներ կատարուած են Բ. Դրան մօտ, Նաղըմ փաշան չհրաժարեցնելու համար: Կուսակալին նկատմամբ եղած գանգատը սա է որ, Նաղըմ փաշա փողոցները լայնցնելու համար կարգ մը կալուածներ փլցնելու հրաման տուած է:

*** Պաղտատի երեսփոխանները հեռագիրներ ստացած են, որոնց համաձայն, տեղւոյն մէջ միթինկներ գումարուած են Նաղըմ փաշայի պաշտօնանկութեան դէմ: Այդ իմաստով հեռագիրներ քաշուած են Բ. Դրան:

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Պերլինի քաղաքական շրջանակներուն մէջ մեծ տպաւորութիւն առաջ բերած է, Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Սըր Էտուարտ Կրէյի սա յայտարարութիւնը թէ Անգլիա պիտի ընդունի Համաժողովի մը գումարման գաղափարը, օսմ. երկաթուղիներու խնդիրը կարգադրելու համար, եթէ այդպիսի առաջարկ մը ըլլայ Գերմանիոյ և Թուրքիոյ կողմէ: Գերման լրագիրներու լեզուէն կը մակաբերուի որ գերման կառավարութիւնը պատեհ կը նկատէ որ որ այդպիսի համաժողով մը գումարուի:

ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Զրոյց կը շրջի թէ Երեսփ. Ժողովի նախագահ Ահմէտ Րիզա պէյ առաջարկած է Պատւոյ Ատեան մը կազմելու Մ. և Ց. կուսակցութեան պատկանող 4 անդամներէ, 2 չափաւոր ազատականներէ, 2 հոգի Ժողովրդական կուսակցութենէն և 2 հոգի անկախներէն: Այդ Պատւոյ Ատեան իր վերջնական վճիռը պիտի արձակէ Իսմայիլ Քէմալ պէյի և Տէրվիշ պէյի միջեւ ծագած ծանօթ միջադէպի մասին:

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՀԱՍՈՅԹՆԵՐԸ

Վերջացող 1326 ելմտական տարուան [illegible] մաքսային վերատեսչութիւնը ելմտական նախարարութեան հաղորդած է բաղդատական հաշուեկշիռ մը: Այդ հաշուեկշիռին համաձայն, պետութեան մաքսային հասոյթները վերջացող ելմտական տարւոյն մէջ 437,000 օսմ. ոսկիի յաւելուած մը ունեցած են, բաղդատմամբ 1325ի:

ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Կ. Պոլսոյ պաշարման վիճակին վրայ Պէրաթի երեսփոխան Իսմայիլ Քէմալ պէյ սա կարծիքը յայտնած է. «Սահմանադրութեան ամենէն բացորոշ ժխտումն է ընդունիլը թէ կառավարութիւնը իրաւունք ունի ուզած ատենը և որ և է պատրուակաւ պաշարման վիճակ հրատարակել, Երեսփ. Ժողովին կողմէ առանց մասնաւոր օրէնքի մը քուէարկուելու: Եթէ պարզ քաղաքացիին քաղաքային ու քաղաքական ամենափոքր իրաւունքները երաշխաւորուած են Սահմանադրութեամբ և Երեսփ. Ժողովին պաշտպանութեանը տակ կը գտնուին, ի՞նչպէս կարելի է կարծել թէ Սահմանադրութեան համապատասխան պիտի ըլլայ թոյլ տալ որ կառավարութիւնը իրաւասութիւն ունենայ օսմ. Ժողովրդեան մէկ մասին քաղաքային ու քաղաքական բոլոր իրաւունքները ջնջելու: Ի՞նչ երաշխաւորութիւն կարելի է ունենալ թէ օ՛ և է կառավարութիւն [illegible] փափաք մը պիտի չունենայ կայսրութեան բոլոր մասերուն մէջ միեւնոյն ատեն պաշարման վիճակ հրատարակելու և Սահմանադրութիւնը ջնջելու: Այս պատճառաւ է որ կը կարծեմ թէ սահմանադրական ամէն ճշմարիտ քաղաքացի ու հայրենասէր պէտք է ընդդիմանայ կառավարութեան տրուած իրաւասութեան՝ պաշարման վիճակ հրատարակելու մասին:

ՕՍՄ. ՔՕՄԻԹԷԻՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ

Օսմ. Քօմիթէի կանոնագիրը, որ այս տարուան Ընդհանուր Ժողովին մէջ բարեփոխուած էր, Պետական Խորհուրդին կողմէ վաւերացուեցաւ փոքր փոփոխութիւններով:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Բ. Դուռը ամէն օր տեղեկութիւն կը ստանայ Թուրքօ-հելլէն սահմանագլխի կացութեան մասին: Վերջին լուրերու նայելով, նշանակելի դէպք մը չկայ: Սակայն Լարիսայի բնակչութեան մէջ յուզում կը տիրէ: Հելլենական իշխանութիւնները կը շարունակեն ամրացնել սահմանագլուխը: Ականներ ու խրամատներ կը պատրաստուին:

*** Թուրքօ-հելլէն սահմանագլխի միջադէպերը քննող Օսմ. ու Հելլէն պատուիրակները տուած են իրենց տեղեկագիրները: Յունաց արտաքին գործոց նախարարութիւնը Բ. Դրան զեկուցած է թէ միջադէպերու հեղինակները մեծ խըստութեամբ պիտի պատժուին և միջոցներ ձեռք պիտի առնուին՝ դէպքերու կրկնութիւնները արգիլելու համար ապագային: Երկու կողմի պատուիրակներուն միջեւ գոյացած համաձայնութեամբ, Հելլէն սահմանապահ զինուորները պիտի փոխուին: Այդ փոփոխութիւնը պիտի կատարուի Օսմ. պատուիրակին ներկայութեանը: Նախ Տէրէլլի և Նէզէրոսի սահմանապահ զինուորները պիտի փոխուին: Թէ՛ Օսմ. և թէ Հելլէն զինուորները իրաւունք չէ պիտի ունենան սահմանագլուխը անցնելու ո և է պատրուակով: Կ'ըսուի թէ՝ վերջին միջադէպերու պատասխանատւութեան մասին անհամաձայնութիւն կը տիրէ պատուիրակներուն միջեւ:

*** Աթէնքէն կը հեռագրեն մարտ 2 թուով. «Բացարձակապէս կը հերքուի Սանթոյէն տրուած այն լուրը թէ հելլէն սահմանագլուխին վրայ մեծ գործունէութիւն կը տիրէ և գիւղացիները զինուեր են եղեր: Պոլսոյ Բրէվէզայի ծովախորշին մէջ պատահած հելլէն առագաստանաւու խնդրին, հակառակ Թանին թերթի գրածին, Թուրք զինուորներն են որ ամէնէն առաջ կրակ բացին նաւուն դէմ, որ բնաւ չեղած չէր նաւային օրէնքներէն: Ամֆիլոխիի հարցաքննիչ դատաւորը մանրամասն տեղեկագիր մը պատրաստեց քննութիւն կատարելէ ետք. կ'ըսէ թէ 60 գնդակ հանդիպած է առագաստանաւուն, իսկ նաւաստները ընդամէնը 5 հարուած միայն պարպած են: Դատաւորը քննեց նաւուն վնասը: Նաւաստները ճշմարիտ վտանգէ մը ազատեցան միմիայն նպաստաւոր հովին շնորհիւ:»

ԻՏԱԼԱՑԻ ԾՈՎԱԿԱԼԻ ՄԸ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Թուրք թերթ մը կ'իմանայ թէ Միջերկրականի իտալական նաւաբաժնէն ծովակալ մը Զատիկէն յետոյ մայրաքաղաքս պիտի գայ, իր մեծարանքները մատուցանելու համար Սուլթանին:

Օրուան Դէպքեր

ՄԱՔՍԱՏԱՆ ՄԷՋ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. —Մէհմէտ անուն մարդ մը ձերբակալուեցաւ, որ Պոլսոյ մաքսատան մթերանոցներուն մէջ պահուած ապրանքները կը գողնար: Մէհմէտ անցեալ շաբաթ օր պահուըտելով մաքսատան մէջ, գիշերը յաջողած էր քանի մը սնտուկ բանալ: Հետեւեալ օրը, երբ գողօնները շալկած, դուրս կ'ելլէր հանդարտօրէն, ձերբակալուեցաւ:

Խորհրդարանական Քրոնիկ

Գ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ 59րդ ՆԻՍՏ

ԳԱՀԸՆԿԵՑ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐԸ
Ի ՆՊԱՍՏ ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ

ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿԸ ԵՒ ԼՈՒԹՖԻ ՖԻՔՐԻԻ ԹԱԳՐԻՐԸ

ԹԱԳՐԻՐԸ ՄԵՐԺՈՒԱԾ 61-Ի ԴԷՄ 113 ՔՈՒԷՈՎ

— «... ԴԱՐԲԱՑԸ՛Ն ՊՈՒ ՏԻՒՔԵԱՆԸ»

Օսմ. Երեսփ. Ժողովը երէկ նիստ գումարեց ժամը 10.50ին, Նախագահութեամբ Ահմէտ Րիզա պէյի: Նախորդ նիստի ատենագրութեան ընթերցումէն յետոյ վաւերացուեցաւ նոյնութեամբ:

Ծերակոյտը Ժողովին կը վերադարձնէր դատական նախարարութեան այն առաջարկը, որով կ'ուզուէր 326ի պիւտճէին մէկ գլուխէն միւսին մէջ փոփոխութիւններ ընել: Ծերակոյտը կ'ըսէր թէ՝ 326 տարին լրացած ըլլալով, այլեւս կարելի չէր այդ փոփոխութիւնը ընել և դատական նախարարը կրնար յաւելուածական վարկ մը ուզել: Ղրկուեցաւ պիւտճէի յանձնաժողովին:

Ասկէ առաջ կառավարութիւնը օրինագիծով մը առաջարկած էր օսմ. նաւատորմին ի նպաստ կազմուած հանգանակիչ մարմինին թողուլ գահընկէց Սուլթանին գոհարեղէնները՝ որոնք Օսմ. Պանքան կը մնան, բացի [illegible] պատուանշաններէն: Պիւտճէի յանձնաժողովը քննելով այս օրինագիծը կ'ըսէր թէ՝ համամիտ է այդ առաջարկին, պայմանաւ որ օսմ. Թանգարանի տնօրէնութեամբ քննիչ և գնահատիչ յանձնախումբ մը կազմուի, որ քննէ և անոնց մէջէն զատէ պատմական արժէք ունեցող գոհարեղէնները. ասկէ զատ, կ'առաջարկէր որ այդ գոհարեղէնները աճուրդի դրուին կառավարութեան վերին հսկողութեան և անոր պատասխանատւութեան տակ:

Հօճա Վէհպի էֆ. փափաքեցաւ գիտնալ թէ ի՞նչո՛ւ հանգանակիչ յանձնաժողովին կը թողուին այդ գոհարեղէնները: Կառավարութիւնը ի՛նք թող ծախէ, ըսաւ, դարձնել ի նպաստ օսմ. նաւատորմին:

Պիւտճէի տեղեկաբեր Մահիր Սայիտ պէյ պատասխանեց թէ՝ կառավարութիւնը, ինչպէս յայտնի է, պարտաւոր էր լրացնել երբ օսմ. Նաւատորմի հանգանակիչ յանձնախումբը չկարենար տարուէ տարի վճարել որոշեալ գումարը. արդ, կառավարութիւնը, ըսաւ, այսօր դրամ տալու տեղ, գոհարեղէնները կը յանձնէ անոր:

Մէճտի էֆ. եւս ըսաւ որ, այսօր հանգանակիչ մարմինը 700 հազար ոսկի ունի պատրաստ. երկու տարուան ընթացքին անիկա պէտք է որ մէկ միլիոն ոսկի վճարէ նաւատորմին համար. բայց 300 հազար ոսկի պակաս է. ասոր համար կառավարութիւնը գոհարեղէնները կը յանձնէ անոր, որպէսզի պակասը լրացուի: Ասկէ առաջ ելեւմտական նախարար Ճավիտ պէյ ըսած էր որ Օսմ. Պանքան գտնուող այդ գոհարեղէնները 150 հազար ոսկի գնահատուած են. մինչդեռ եթէ հանգանակիչ մարմինին կողմէ աճուրդի հանուին, 300 հազար ոսկիի կրնայ բարձրանալ անոնց գինը:

Զէյնէլ Ապէտին էֆ. առաջարկեց որ ասկէ առաջ, այս միեւնոյն խնդրին համար գումարուած գաղտնի նիստին ատենագրութիւնները կարդացուելով վաւերացուին, որպէսզի ազգը որոշ կերպով գիտնայ թէ՝ ինչ գտնուեցաւ Եըլտըզի մէջ, ինչ է անոնց իրական արժէքը և ինչ եղած են: Մինչեւ այդ ատենագրութիւններուն վաւերացումը, գոհարեղէնները պէտք չէ ո և է ձեւով ծախուին:

Հօճա Թէվֆիք էֆ. համամիտ գըտնուեցաւ ծախուելուն, քանի որ ըսաւ Օսմ. Պանքան մնալով ո և է տոկոս ալ չեն բերեր, և ասկէ պետական գանձը կը վնասուի:

Թալաթ պէյ (Էնկիւրի) ձայնակցելով այս վերջինին, յոյս յայտնեց որ ազգը այս անգամ ալ ցոյց պիտի տայ իր հայրենասիրութիւնը:

Գօչօ էֆ. համամիտ գտնուեցաւ որ ազգը և կառավարութիւնը ամէն կերպով օգնեն նաւատորմի հանգանակիչ մարմնին. բայց պէտք է որ, ըսաւ, այդ մարմինը գտնուի ուղղակի կառավարութեան գոնթրոլին տակ. Ցունաստանի մէջ ալ կայ, ըսաւ, այս կարգի մարմին մը, բայց կառավարութեան հսկողութեան տակն է. 700,000 ոսկի հաւաքուած է, կ'ըսուի, լա՛ւ, ո՞ւր է այդ դրամը. ինչ բանի գործածուած է: Ասկէ զատ, աւելցուց, Սելանիկի մէջ հրատարակուող Րումէլի և Ահէնկ թերթերը գրեցին որ օսմ. նաւատորմի հանգանակիչ մարմինը մեծագումար ամսականներ կուտայ իր կարգ մը պաշտօնեաներուն և քննադատեցին անոր այս արարքը. ազգը դրամ չի տար որպէսզի ասոր անոր ամսականներ տրուին. այս կարգի գործերու մէջ մարդիկ անձնուիրաբար կ'աշխատին:

Մէճտի էֆ. պատասխանեց թէ՝ այդ տեսակ մեծ մեծ ամսականներ չեն տրուիր. և էն բարձր ամսականը հազար ղրշ. է, այդ ընկերութեան հաշիւները կանոնաւոր են, բայց և եթէ ուզուի Ժողովը կրնայ պահանջել որ անոր պիւտճէն ալ ազգ. ներկայացուցիչներուն քննութեանը ենթարկուի:

Գօչօ էֆ. դարձեալ պնդեց որ կամ այդ ընկերութիւնը կառավարութեան հսկողութեան տակ դրուի և այն ատեն գոհարեղէններն ալ տրուին անոր ու ըլլան ամէն կերպ օգնութիւն և կամ պէտք է նկատուի մեզմէ անկախ ընկերութիւն մը և այն ատեն չենք կրնար իրենց յանձնել գոհարեղէնները:

Հօճա Վասֆի էֆ. եւս պահանջեց որ ազգը գիտնայ թէ՝ ինչ գտնուեցաւ Եըլտըզէն. ի՛նչ է անոնց քանակը և որակը և հարկ է որ, ըսաւ, կառավարութիւնը բացատրութիւններ տայ և լուսաբանէ հանրային կարծիքը:

Մանասէ [illegible] բոլորովին հակառակեցաւ գոհարեղէնները ծախել տալու առաջարկին, քանի որ ըսաւ, անոնք ազգին համար պատմական արժէք մը ունին:

Ռահմի պէյ համամիտ գտնուելով կառավարութեան առաջարկին, պնդեց որ անմիջապէս մէկ յօդուածով օրինագիծը քուէի դրուի:

Թալաթ պէյ (Էտիրնէ) ըսաւ թէ՝ ասկէ առաջ կառավարութիւնը այս խնդրին համար քանիցս բացատրութիւններ և տեղեկութիւններ տուած է. եթէ ընդդիմադիրները կուզեն, թող նոր թագրիրով մը դարձեալ բացատրութիւններ պահանջեն կառավարութենէն. իսկ թէ՝ հանգանակիչ մարմինոյն պիւտճէն այս Ժողովին ալ պէտք է բերել, ատիկա ալ կրնանք ուրիշ ատեն մը առանձինն քննել. այսօրուան խնդրին հետ կապ չունի և առաջարկեց որ քուէի դրուի խնդիրը:

Նախագահը քուէի դնելով, Ժողովը ընդունեց կառավարութեան առաջարկը, յանձնաժողովին կողմէ կատարուած բարեփոխութիւններով, այսինքն ծախուելէ առաջ օսմ. Թանգարանի տնօրէնին նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովը պիտի զատէ պատմական արժէք ունեցող գոհարեղէնները. ասկէ զատ աճուրդը պիտի կատարուի կառավարութեան հսկողութեան և պատասխանատւութեան տակ:

Կէս օրուան դադարէն վերջ, կրկին կարդացուեցաւ Լութֆի Ֆիքրի պէյի թագրիրը, պաշարման վիճակի մասին: Տէրսիմի երեսփոխանը իր թագրիրին մէջ կ'ըսէր «Մինչդեռ պաշարման վիճակը պիտի վերջանար 326 տարւոյ փետրուարի վերջը, թերթերը կը ծանուցանեն թէ՝ կառավարութիւնը երկարաձգած է զայն: Արդ, նկատելով որ պաշարման վիճակի համար ո և է արդարացուցիչ պատճառ մը չկայ և եթէ գոյութիւն ունի պէտք է նախապէս Ժողովին հաւանութիւնը առնել, կ'առաջարկեմ հարցաքննել վարչապետը»:

Ցետոյ կարդացուեցաւ նաեւ 15 ստորագրութեամբ թագրիր մը՝ որով անուանական քուէարկութիւն կը պահանջուէր այս խնդրին առթիւ:

Թալաթ պէյ (Էտիրնէ) ըսաւ թէ՝ ըստ Լութֆի Ֆիքրի պէյի, Այ-Սթէֆանոյի մէջ երեսփ. Ժողովը որոշում տուած է որ այդ իրաւունքը իրեն կը պատկանի, այսինքն պաշարման վիճակ հրատարակելը, բայց սահմանադրութեան մէջ յօդուած մը կայ որով այդ իրաւունքը կը տրուի ուղղակի կառավարութեան: Արդ, կառավարութիւնը պաշարման վիճակ կը հրատարակէ այն ատեն՝ երբ երկրին մէջ խռովութիւն կայ և կամ կը զգուշանէ թէ՝ կրնա՛յ ծագիլ. արդ, կառավարութենէն ո՛վ աւելի լաւ կրնայ գիտնալ մեր երկրին ներքին վիճակը: Սակայն Լութֆի Ֆիքրի պէյ եւս իր կարգին իրաւունք ունի թագրիրով մը հարցնելու թէ՝ ինչ են պաշարման վիճակը երկարաձգելու պատճառները: Այժմ այս թագրիրը, տէր Նախագահ, [illegible] վիճաբանութեան դրուիլ ըստ ներքին կանոնագրի, որուն մէկ տրամադրութեան համաձայն թագրիրները Ժողովին կը ներկայացուին և անոր կողմէ կա՛մ կ'ընդունուին և կամ կը մերժուին, մինչդեռ երկուշաբթի օր չյարգուեցաւ այդ տրամադրութիւնը, հետեւաբար կ'առաջարկեմ նախապէս քուէի դնել թագրիրին ընդունուիլը և կամ մերժուիլը:

Կեդրոնը մինչդեռ «քուէ՛, քուէ՛» կը պոռար, ձախակողմեանները, ժողովրդական կուսակցութեան պատկանողները և տրաք երեսփոխանները կողմէերն և կ'առաջարկէին որ անպատճառ վիճաբանութեան նիւթ ըլլայ, քանի որ երկուշաբթի օր ընդունուած էր Թագրիրը և նոյն իսկ օրակարգ ալ անցած էր։

Լութֆի Ֆիքրի պէյ բեմ ելաւ և ըսաւ որ բոլոր սահմանադրական երկիրներու մէջ ընդդիմադիրները կրնան ուզած ատեննին հարցապնդում ուղղել, առանց մեծամասնութեան հաւանութեան ենթարկելու իրենց առաջարկը․ եթէ մինչեւ ներկայ ձեւով ըլլայ, ըսաւ, այլեւս ո՞ւր կը մնայ ընդդիմադիրին իրաւունքը և ի՞նչ արժէք կ'ունենայ իր ձեռքը գտնուած զէնքը։ Ընդունեցէ՛ք այս Թագրիրը, թող վարչապետը գայ պէտք եղած բացատրութիւնները տայ և դուք դատէք վստահութիւն յայտնեցէք իրեն․ եթէ Թագրիրս մերժէք, անկասկած ըրած կ'ըլլաք ձեր վստահութեան արժանացած կառավարութեան արժանապատուութիւնը։

Նախագահը բեմէն վար իջեցուց Լութֆի Ֆիքրի պէյը՝ յայտարարելով որ ստիպուած է ներքին կանոնագրին համեմատ, նախապէս քուէի դնել Թագրիրը։

Ֆէյզի էֆ. (Էնալիա).— Արդէն վիճաբանութեան դրութիւնը որոշուած է․ տարբեր քուէարկութիւն չենք ընդունիր։

Հօճա Վասֆի.— Անպատճառ խօսիլ կ'ուզենք․ պիտի պատասխանենք Թալաթ պէյի առարկութիւններուն։

Նաի.— Թալաթ պէյի խօսածը պատասխանն էր Լութֆի Ֆիքրի պէյի ըրած առաջարկութիւններուն։

Վասֆի էֆ (պոռալով).— Մեր բերաննիս փակելով լաւ բան մը ըրած չէք ըլլար․ Բէյէզ պէյ, մտածեցէ՛ք ժողովին արժանապատուութեան վրայ․ եթէ առանկ կ'ուզէք շարունակել, գոցեցէ՛ք այս ժողովը։

Կեդրոնը աջէն, աղմուկներու մէջ խեղդեց ձախակողմեաններուն բողոքները և «քուէ՛» պոռաց։

Տօքթ. Րիզա Թեվֆիք.— Մինչեւ ե՞րբ պիտի մնանք այս մղձաւանջին տակ․ մինչեւ ե՞րբ պիտի տեւէ այս պաշարման վիճակը․ գոցեցէ՛ք այս խանութը․ գաբա՛յըն պու ծիւքեանը...

Հայտար պէյ (կեդրոնէն).— Դո՛ւք մի գաք․ ձեզ պէսներուն համար չէ․ պէտք չունինք ձեզի...

Տօքթ. Րիզա Թեվֆիք.—Արդէն ո՛վ դալ կ'ուզէ․ ես զօրովէն կուգամ... այս տեղը։

Ֆէյզի էֆ (Սէվազ) առաջարկեց որ Նախ «էօգլամա» կատարուի և յետոյ տեղի ունենայ քուէարկութիւնը։

Նախագահին հրամանով տեղի ունեցաւ «էօգլամա»ն, որուն վերջ անուանական քուէարկութիւն կատարուեցաւ և 61ի դէմ 113 քուէով մերժուեցաւ Լութֆի Ֆիքրի պէյի Թագրիրը․ 12 երեսփոխան ձեռնպահ մնացած էին։

Ժողովը յետոյ անցաւ Պաշտական Օրէնքին բարեփոխուած յօդուածներուն վիճաբանութեան և քննեց 45րդ յօդուածը։

Գրիթոր

ՄԵՐ ՀԱՅ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ
ԱԺԱՆ ՔՕՍԹԻՒՄ
75 ՂՐՈՒՇՈՎ

Մեր Հայ նորագիր զինուորները, որոնք պէտք ունին զինուորական համազգեստի, կրնան իրենց ընծայուած դիւրութիւններէն օգուտ քաղել, դիմելով Պոլիս, Սուլթան Համամ, 42 թիւ ՕՍՄԱՆԼԸ ՄԱՂԱԶԱՍԸ, ուր խիստ դիւրամատչելի և զեղչուած գինով մը կը պատրաստուին ձեւաւոր ու տոկուն զինուորական համազգեստներ։ Գիները անհաւատալի ըլլալու աստիճան աժան են, ինչպէս

ՄԷԿ ՃԱՔԷԹ ԵՒ ՄԷԿ ՊԱՆԹԱԼՕՆ 75 ՂՇ.
ՄԷԿ ՍՈՒՆԱԿԱՊ 10 ՂՇ.

Գաւառներէն եկած յանձնարարութիւնները, տրուած չափու վրայ, փութով կը կատարուին։ Թղթատարին ծախքը յանձնարարողին վրայ է։

Մեր Հայ զինուորներուն կը յանձնարարենք, իրենց ապսպրանքները ընելէ և ուրիշ տեղեր դիմելէ առաջ, անգամ մը այցելել այս վաճառատունը, վստահ թէ մեծապէս գոհ պիտի մնան։

ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ՑԵՑԱՅՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄ
ԲՕԶՕՑԻՆ ՄԻՐԻՆՏԵՍՕՎ

Այս անվրիպելի և ազդու դեղը, որ դուրսէն կը գործածուի, արմատապէս կը բուժէ հին և նոր յօդացաւերը, յօդատապը, կաթուածը, ողնոսկրի ցաւը, կողացաւերը և ամէն տեսակ ջղացաւութիւնները։ Այդ կարգի հիւանդները կրնան բուժուիլ այս դեղին շնորհիւ, պայմանաւ որ կանոնաւորաբար և յարատեւութեամբ գործածուի անի։ Բոլոր գլխաւոր դեղագործներուն քով կը ծախուի։ 4—10

Ազգային Կեանքը

ՏԵՂԱԿԱԼԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տեղապահ Սրբազանը երէկ ընկերակցութեամբ Տէրունեան Եպիս.ի և Տաղաւարեան ու Փօլաքեան Յակոբ էֆ.ներու, շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ նորընտիր կրթ. Նախարար Իսմ. Հաքքը պէյի։ Նախարարը այս առթիւ խօսք բացած կրթական խնդրի մասին, Տեղապահը ի պատասխան յայտարարեց թէ՝ Հայոց Պատրիարքարանը կ'ընդունի որ կառավարութիւնը վերին հսկողութիւն մը կատարէ ազգ. վարժարաններուն վրայ, բայց ուղղակի միջամտութիւն մը վիրաւորական կը նկատէ։ Ինչպէս որ, ըսած է Մանկունի Սրբազան, մեր տուները, եկեղեցիները կառավարութեան հսկողութեան տակ են և միջամտութիւն կ'ըլլայ այն ատեն, երբ հակաօրինական բաներ մը տեղի ունենան այդ վայրերուն մէջ, այնպէս ալ են ազգային վարժարանները։ Իսմայիլ Հաքքը պէյ իրաւունք տալով Տեղապահին ըրած այս դիտողութեանց, յայտարարած է թէ՝ փութով պիտի ուսումնասիրէ այդ հարցը՝ յարակից պարագաներով և պիտի ջանայ գոհացում տալ։ Այս առթիւ Տեղապահը աւելցուցած է նաեւ որ ինք Ռուսիոյ գտնուած ժամանակ նմանօրինակ խնդիրներ ծագած են, բայց հոն կառավարութիւնը միայն հսկողութիւն կատարած է Հայոց վարժարաններուն վրայ։ Կ.Թ. Նախարարէն հրաժեշտ առնելով, Տեղապահ Սրբազանը այցելեց Շէյխ-իւլ-Իսլամ էֆ.ին և ազգապատկան կարեւոր խնդիրներու համար առանձին տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

ՄԱՆԿՈՒՆԻ Ս.Ի ՄԷԿ ՆՈՒԷՐԸ

Տեղապահ Սրբազանը իր մատենադարանը որ 300 հատոր կարեւոր գրքեր կը պարունակէ, նուիրած է Արմաշի Դպրեվանքի գրադարանին և այս պարագան ծանուցեր է Արմաշի Խնամակալութեան։

ՄՈՒՇԻ ՀԱՅ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ

Անկէ առաջ Մուշի զօրանոցին մէջ մնացած Հայ զինուորներու մասին, Պատրիարքարանը հեռագրով տեղեկութիւններ հարցուցած էր։ Այս անգամ Ներսէս եպս. յունուար 25 թուակիր մանրամասն հեռագրով մը կը ծանուցանէ թէ՝ տեղւոյն զօրանոցը լերան վրայ կը գտնուի, խոնաւ է և անմաքուր. նորագիր զինուորները անվարժ կը մնան. զօրքերուն թիւը նուազ է և պահակութեան միջոցը երկար. ցուրտ օրերուն յարմար չեն հագուստներն ու ճերմակեղէնները. հիւանդանոցը երբե՛ք դարմանատան չի նմանիր. հիւանդները գետնի վրայ կը պառկին. տասը հոգինոց սենեակի մը մէջ 20 հոգի լեցուած են. հիւանդութեան տեսակներն են՝ թիֆօ և կողատապ. գրեթէ ամէնքն ալ խնամքէ զուրկ են. երեք վաշտի համար հազիւ մէկ բժիշկ կայ. իսկ ուզուած դեղերը բնաւ չեն գտնուիր դեղարանին մէջ. այժմ մեղմացեր է հիւանդութիւնը։ Մեռած զինուորներուն թիւն է 80, որոնց 20ը՝ Հայ։

ԲՈՂՈՔ ԲՌՆԱԿԱԼՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Շատախի ազգայինները և քահանան հեռագրով մը դիմած են Պատրիարքարան՝ և կը խնդրեն որ Պատրիարքարանը Ներքինի և Շատախի պաշտօնեայ եղող Գրաւցի Շաքիրի, եղբօրը՝ Տէլի Ահմէտի, հօրեղբօրը՝ Հաճի Ֆէրհատի, Մահմէտի և Հաճի Մուսայի մասին հարկ եղած միջամտութիւնը ընէ՝ և վերջ մը դնել տայ անոնց բռնակալական արարքներուն. ասոնք անխնայ կ'աւերեն և կը կոտորեն տեղացիները՝ ըլլան Հայ, թէ Քիւրտ. գիւղերու մէջ իրենց սպաննածներուն թիւը 400ի կը հասնի, իսկ կողոպուտները անհաշուելի։ Հանրագրութիւնը ստորագրողները կը յայտնեն թէ՝ քանիցս բողոքած են Թէեւ Երեսփ. Ժողովի Նախագահին և իրենց երեսփոխանին, բայց ամէնքն ալ մնացած են անհետեւանք։ Այս անգամ Շատախցիները, Հայ թէ Քիւրտ, հաւաքաբար կը խնդրեն Պատրիարքարանէն որ դիմումներ ըլլան և այդ 5 տուն բռնակալները հեռացուին նոյն վայրերէն։

ԻՍԼԱՄԱՑՈՒԱԾ ՀԱՅՈՒՀԻՆ

Աֆ. Գարահիսարի Տ. Մամբրէ քահանան կը հեռագրէ Պատրիարքարան.— «Դիմում ըրի կառավարիչին, բայց դատարկ. Նախարարին կողմէ եկած հրահանգին համաձայն ամէն բան վերջացած է։ Մարտ 31ին, հինգշաբթի գիշեր, փախցնող անձին հետ նիքեահ պիտի ընեն աղջիկը, անյապաղաբար կարգադրութիւն մը կը խնդրուի»։

ԶԷՅԹՈՒՆԻ ԴՊՐՈՑԸ

Զէյթունէն Վաղարշակ վրդ. կը գրէ թէ՝ Միւթէսարըֆը ըստ կամս վարժարաններ կը բանայ, կը գոցէ և կամ կը միացնէ․ գիւղեր, որոնք բնաւ պէտք չունէին, կ'ըսէ ուսուցիչ․ երկու վարժապետ մէկէն զրկուեցան, իսկ շատ մը գիւղերու վարժարանները երեսի վրայ ձգուեցան։ Այսպէս Ալապաշ գիւղը, որ 300 տունէ կը բաղկանայ, դպրոց չունի և հակառակ դիմումներու Միւթէսարըֆը չուզեր բանալ։ Հիմա, կ'ըսէ Վաղարշակ վրդ., Ամերիկեան միսիոնարները ձեռնարկներ կ'ընեն դպրոց մը բանալու՝ 4 ուսուցիչով, թէեւ հոս ալ երկու ուսուցիչ զրկեցի որ դպրոց մը բանան, բայց նիւթական միջոցներ կը պակսին» կ'աւելցնէ Զէյթունի առաջնորդը։

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Երզնկայի Առաջնորդը կը տեղեկացնէ թէ՝ ինք բանակցութեան մէջ է տեղւոյն մէարիֆի միւտիրին հետ. բայց ուսուցիչներուն վկայականները կառավարութեան կողմէ վաւերացուած չ'ըլլալով, գործը կը ձգձգուի։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔ

Տրապիզոնի Ս. Փրկիչ վանքէն կալուածատուրք եկած են պահանջել եւ երբ չէ վճարուած կառավարութիւնը գրաւեր է ապրանքները. մինչդեռ հին ֆերմաններով այդ վանքը կալուածատուրքէ զերծ կացուցուած է։

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԹԵՐԹԵՐԸ
Պ. ՇԱՀ-ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Բարիզէն կը գրեն.— «Հայ գեղարուեստի պատմութեան մէջ աննախընթաց իրողութիւն մըն էր այն՝ որուն հանդիսատես եղանք 28 յունուար շաբաթ երեկոյեան։ Այդ օրը առաջին անգամն էր որ հայ երաժշտագէտի մը դէմքը կ'երեւար Օբերայի բեմի վրայէն իբրեւ խմբի միայն անդամ, և Կունոյի հաշտակալար «Ֆօսթ»ին մէջ չլրանալու Տէլմաս և Տիւքլօ նման յայտնի երգիչներէ, իբր խաղընկեր ունենալով զանոնք։ Պ. Ա. Շահ-Մուրատեան այն երգիչն է, որ անցեալ տարի Conservatoireի մրցման մէջ փայլուն կերպով շահեցաւ Օբերայի առաջին մրցանակը որը բնականաբար լայնօրէն բացաւ Ֆրանսայի քնարերգական առաջին թատրոնին դուռը՝ իր առջեւ։ Հակառակ այն գերահաւանելի յուզման, որ պիտի պատճառէր ականջի մը՝ երգել Օբերայի բեմէն, Բարիզի ամենափայլուն և ամենադժուարահաճ թատերական հասարակութեան մը առաջ Պ. Շահ-Մուրատեան անյաւաւոր պաղարիւնութեամբ մը կրցաւ տանիլ իր ուսերուն վրայ «Ֆօսթ»ի այնքան փափուկ ու պատասխանատու դերը, բուռն ծափահարութիւններ խլելով որոշ կտորներու մէջ։ Նախամեծար կը համարիմ ալ ֆրանսացի քննադատներու կարծիքները, որոնք միահամուռ կը դրուատեն մեր տաղանդաւոր հայրենակիցը։ Թանի մէջ կը կարդանք. «Պ. Շահմուրատեանի, տէպիւի համար ընտրեցաւ Ֆօսթ Օբերան, առաջին կարգի երգիչներու մասնակցութեամբ մը։ Սկսնակ երգիչը (debutant) որ սիրուն ձայնով մը օժտուած է, ամբողջ սրահէն ջերմ ընդունելութիւն մը գտաւ» ըսէ։

«Ֆիկարօ» նոյն համակրական տողերով յիշելով մեր հայրենակցին առաջին յաջողութիւնը, կ'աւելցնէ, «այս հոյակապ ներկայացման հասոյթը եղաւ 22,000 ֆր. ինչ որ ամենամեծ յաջողութեան մը ապացոյցն է արդէն»։

«Կոլուա» կը գրէ. «Օբերայի վարչութիւնը երէկ մեզ ներկայացուց՝ Շարլը Կունոյի «Ֆօսթ»ին մէջ, Պ. Շահ Մուրատեանը, երիտասարդ երաժշտագէտ մը, conservatoirի պարգեւակիրը, ուր նկատուեցաւ ոչ միայն իր «կէս-նկարագիր» (demie caractère) թէնօրի սիրուն ձայնով, այլ նաեւ իր աշխատասիրութեամբ և յաջողութեամբ։ Երկու տարի առաջ Պ. Շահ Մուրատեան կրնար համարձակօրէն դպրոցը թողուլ և ասպարէզ փնտռել։ Առաջին մրցանակը դեռ չէր ընդունած, ամէն գնով կ'ուզէր զայն ունենալ։ Կանոնադրութիւնը չէր կրնար հակառակիլ ատոր։ Ամբողջ տարի մը գործելով զայն տեսանք յամառօրէն աշխատելիս, օգտակարապէս շահագործելով իր վարպետներուն խորհուրդները։ Այս տարի ամառուայ ընթացքին մէջ իր արուեստը բաւականաչափ կատարելագործուած էր, այնպէս որ «Jury»ին չկրցաւ այլեւս իրեն առաջարկել մրցանակ մը՝ որուն այնքան ցանկացած էր։ Եւ այդ մրցանակին շնորհիւ է, որ Պ. Շահ Մուրատեան Օբերայի խմբին մէջ ընդունուած կրցաւ երէկ իր debutն ընել, որը իր ապագային համար շատ խոստմնալից է։ Պ. Մէսաժէ և Պրուսանի նոր pensionnairին մէջ գտանք այն բոլոր գեղարուեստական լուրջ յատկութիւնները, որոնցմով ան յայտնաբերուեցաւ վերջին մրցման ժամանակ։ Իր ձայնը սիրուն հնչիւն մը ունի, շատ արտայայտիչ, շատ հնչուն և երգիչը զայն վարեց շատ ապահովաբար։ Առաջին արարուածը (պարտէզինը) իրեն նպաստաւոր եղաւ։ Մենամարտի «եօթնեակ»ին մէջ գովելի ջանքեր ըրաւ, իսկ բանտի տեսարանին «երկեակ»ին և «երրեակ»ին մէջ արդէն խաղը շահած էր։ Այս առաջին փորձը իրեն աւելի նպաստաւոր էր։ Բըթի Ժուռնալ նոյնպէս դրուատելով կը գրէ որ «երիտասարդ թէնօրը՝ արդէն նշանաւոր ուսուցիչ մը տէր և օժտուած շատ սիրուն ձայնով մը, յաճախ հասարակութեան ծափահարութիւնները խլեց։ Բառի Ժուռնալ ընդգծելով երիտասարդ արուեստագէտին խոշոր յաջողութիւնը, կը նկատէ, որ լաւ կատարեց, և իր արուեստին չնչաէն գրեթէ ազատած է։ Գրեթէ միեւնոյն գովասանական տողերով կը բոլորագծեն մեր հայրենակցին աննախընթաց յաջողութիւնը Էքօ Տը Բարի, Լը Մաթէն, Էվէնըմիօր, Բօհէմիա եւն. եւն.։ Հայ ցեղը՝ որուն կենսունակութիւնը անտարակուսելի է, իր հեղինակաւոր ներկայացուցիչը ունի այլ եւս Բարիզի «Օբերայ»ին մէջ, ուր հետզհետէ ապահովաբար պիտի գրաւէ ամենափայլուն տեղերէն մէկը։»

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Կովկասի Հայոց Բարեգործական ընկերութիւնը հրաւէր կարդացած էր Թըրքահայ Հեղինակներուն և Հրատարակիչներուն իրենց երկերէն նուէր ղրկել նոյն հաստատութեան։ Ամէն հայաշատ կեդրոնի մէջ Մատենադարաններ և Թանգարաններ հաստատելու գաղափարը մեր սրտին այնքան մօտիկ է և անոր օգտակարութեան այնքան համոզուած ենք որ յօժարութեամբ կը փութանք ծանուցանել թէ մեր բոլոր հրատարակութիւններէն մէյ մէկ օրինակ կը տրամադրենք կովկասահայ Բարեգործականին և կը մաղթենք որ մեր Ղալաթիոյ Մատենադարան կոչուած եկեղեցական հաստատութիւնն ալ վերջապէս կարգի կանոնի մը դրուի, ժողովուրդին օգտակար ըլլալու ձեւի մը բերուի, որպէսզի բոլոր հայ հրատարակութեանց կեդրոնական Թանգարանն ըլլայ և մենք ալ՝ մեր կարգին՝ երես ունենանք կոչ ընելու Արտասահմանի հայ և ոչ-հայ հեղինակներուն՝ իրենց երկերէն նուիրելու Թրքահայ այդ Մեծ Մատենադարանին, ուր պէտք է հաւաքուին ձեռագիր թէ տպագիր ամէն հայ հրատարակութիւններ։ Վենետիկ և Վիեննա, Մխիթարեան միաբանութիւնները ինչքան դուրգուրանքով կը հաւաքեն և կը պահեն նոյնիսկ թղթի կտորները, որքան ալ աննշան ու փոքր ըլլան որոնց վրայ տպուած է հայ տառը, և մենք անհոգութիւն միայն ցոյց կուտանք հայ մատենագրութեան այդ փշրանքներուն՝ որոնց արժէք գնահատելու չափ տակաւին հասունցած չէ մեր գիտակցութիւնը։ Ս. Գ.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Աւետարանական կարեւոր տան մը համար անգլիերէն և ֆրանսերէն լեզուներ թղթակցելու կարող, վարժ և փորձառու պաշտօնեայ մը։ Դիմել Ղալաթիա, Չէլէպեան խան, թիւ 16 գրասենեակը։ 3—1

Վերջին Ժամ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԸ
ՊԻՏԻ ԵՐԿԱՐԱՁԳՈՒԻ

Խորհրդարանական ներկայ նստաշրջանը չպիտի երկարաձգուի այս տարի։ Պատճառը այն է որ մայիսի վերջերը Սուլթանը ուղեւորութիւն պիտի կատարէ Ռումէլիի կողմը, և այդ ուղեւորութեան պիտի մասնակցին Ռումէլիի երեսփոխանները, եպարքոսը, պատերազմական և ներքին գործոց նախարարները։ Հետեւաբար, կարգ մը կարեւոր օրինագիծեր յառաջիկայ նստաշրջանին պիտի յետաձգուին։ Սահմանադրութեան համաձայն, Երեսփ. Ժողովը ապրիլի վերջը պէտք է դադրեցնէ իր նիստերը։ Սակայն անցեալ տարի երեսփոխանները 15 օրուան թոշակ աւելի առած ըլլալուն, այս տարի 15 օր աւելի պիտի աշխատին, որով Երեսփ. Ժողովը մայիս 15ին պիտի փակուի։

ԼՐԱԳԻՐԻ ԴԱԴԱՐՈՒՄ

Նէօլօղօս լրագիրը, «Գէշ Նշաններ» խորագրով գրած մէկ խմբագրական յօդուածին համար, Պատերազմական Ատեանին կողմէ դադարման դատապարտուեցաւ։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ՃԻՏՏԷԻ ՄԷՋ

Ճիտտէի մէջ առջի օր ժանտախտէ մահացու երկու դէպքեր պատահեցան։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Վերջնապէս որոշուած է որ Անգլիոյ Թագաւորին Թագադրութեան հանդէսին ներկայ գտնուի գահաժառանգ իշխանը Սուլթանին կողմէ։ Իսկ օսմ. կառավարութեան ներկայացուցիչը պիտի ըլլայ արտաքին գործոց նախարար Րիֆաթ փաշա։

ՍԱՄԻ ՓԱՇԱ

Հօրանի արշաւախումբին հրամանատար Սամի փաշա երէկ Պոլիս ժամանեց։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

3/16 Փետր.

Օսմ. միացեալ բացուեցաւ	ղրշ.	101—02
» վար գին		101—11
» » բարձր գին		101—11½
» » գոցուեցաւ		101—07
Ռում. Երկ. բացուեցաւ	Ֆր.	218—
» » վար գին	»	218—25
» » բարձր գին	»	217—87
» գոցուեցաւ	»	218—
Կ. Պոլսոյ Թրամուէյ	»	16—20
» Ժուիսանս	»	8—85
Օսմ. Ապահ. ընկ.	Լ. Օ.	4—67
Շիրքէթի Խայրիյէ	»	50—
» » Օսման.	»	1—05
Գրէտի Ֆոնս. Էժիբս. հին	Ֆր.	340—
» » » նոր	»	272—50
Թրամուայ	»	54—
Ջարթրէզ	»	40—
Կ. Պոլսոյ քարափ	»	444—
Պանք. Օթթօմ.	Լ. Օ.	19—75
Օսմ. ծխախոտի ընկ.	»	17—15
Օրիանթալ քարբէթ.	»	14—15

Առաջին բաժին 7,040,000 օսմ. ոսկիի, կամ 130,560,000 մարքի, կամ 153,120,000 աւստրիական քուրօնի, կամ 160,000,000 ֆրանքի, կամ 6 400,000 անգլիական ոսկիի, կամ 76 800,000 հոլանտական ֆիօրինի

1911-Ի 4 %
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԿՈՒՍԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՀԱՍՈՅԹՆԵՐՈՎ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԱԾ

Անուանական ամբողջ գումարն է

11,000,000 օսմ. ոսկի, կամ 204,000,000 մարք, կամ 239,250,000 աւստրիական քուրօն, կամ 250,000,000 ֆրանք, կամ 10,000,000 անգլիական ոսկի, կամ 120,000,000 հոլանտական ֆիօրին։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՅԴ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒՆ
ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ
1911 ՄԱՐՏ 21-ԻՆ (Ն. Տ.), ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԸ
0/0-ԻՆ 87.15 ՀԱՆՄԱՆ ԳԻՆՈՎ

Այսինքն 19.478 օսմ. ոսկի 22 օսմ. ոսկինոց պարտաթուղթի մը համար։
Տոկոսին վճարումը կը սկսի 1911 յունուար 1-էն (Ն. Տ.)։

Ստորագրութիւնը կ'ընդունուի սա հաստատութեանց Ղալաթիոյ մասնաճիւղերուն մէջ.—

ՏԷՕՅՉԷ ՊԱՆՔ, ՏԷՕՅՉԷ ՕՐԻԱՆԹՊԱՆՔ
ԱՔԹԻՆԿԷԶԷԼՇԱՖԹ ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ ՖԷՐԱՅՆ

Մանրամասնութեանց համար դիմել յիշեալ հաստատութեանց կիչէներուն, ուր յայտագիրներ հանրութեան տրամադրութեան տակ դրուած են։

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ ՖԷՐԱՅՆ

Վինըր Պանք Ֆէրայնի Վարչական Խորհուրդը Վիէննա գումարած իր վերջին նիստին մէջ 1910ի հաշուեկշիռը քննած է։ Այդ հաշուեկշիռին համաձայն, զուտ հասոյթ գոյացած է 13,446,261.67 քուրօն, ընդդէմ նախորդ տարուոյ 13,330,426.48 քուրօնին։ Վարչական Խորհուրդը որոշած է յառաջիկայ ապրիլ 4ին գումարելի Բաժնետէրերու Ընդհ. Ժողովը որոշած է առաջարկել 30 քուրօն շահաբաժին տալ իւրաքանչիւր բաժնեթուղթի համար, այն է %ին 7½։

ՇԱՀՈՒԶԷՆԻ ՀԱՇԻՒ

Մուտք	1910	1909		
Փոխադրեալ հաշիւ	1,536,793.20	1,507,523 65	+	29,269.55
Տոկոս	13,150,454.15	12,339,949.62	+	810,504.53
Մուրհակ և վաճառք	2,241,968.66	2,019,901.11	+	222,067.55
Արժեթուղթ	773,730.27	682,165 07	+	41,565.20
Միջնորդչէք	5,418,583.26	5,431,681.37	—	13,098.11
Մասնակցութիւն գործերու	1,281,461.14	1,224,476.05	+	56,985.09
	24,352,990.68	23,205,696.87		1,147,293.61
Ելք				
Թոշակ	5,362,634.26	4,777,907.—	+	584,727.26
Ընդհանուր ծախք	2,791,912.08	2,387,410.69	+	404,501.39
Հանգստեան սնտուկ	238,868 46	234,664.03	+	54,204.43
Տուրք	2,463,314.21	2,475,288.67	—	11,974.46
Ելքին համագումարը	10,906,729.01	9,875,270.39	+	1,031,458.62
Մուտքին համագումարը	24,352,990.68	23,205,696.87	+	1,147,293.81
Զուտ շահ	13,446,261.67	13,330,426.38	+	115,835.19

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ

Պահանջք				
Դրամ	34 659 683.63	26 557 991.57	+	8,101 692.06
Վաճառագիր	170 895 702.79	178 556,303.76	—	7,660 600.97
Փոխ. արժեթուղթերու վրայ	41 588,181.41	27,150 872.37	+	14 437,309.04
Պահանջող հաշուընթացներ	377,201 423.74	329,947 616.87	+	47,253 806.87
Արժեթուղթ	30 486,774.31	31 807 644.58	—	1 320 870.27
Գործերու մասնակցութիւն	42 778 599.37	36,977 968.24	+	5 800,631.13
Անշարժ գոյք	12 038,087.78	9 393 946.82	+	2 644 140.96
	709 648,453.03	640 392 344 21	+	69 256,108.82
Պարտք				
Դրամագլուխ	130 000 000.—	130,000 000.—	— — — —	
Պահեստի	39 397 358.15	38 864 827.87	+	532 530.28
Վճարելի շահաբաժին	15 000.—	7 930.—	+	7.170.—
Վճարելի թուղթեր	60 085 045.36	50 426 507.39	+	9,658 537.97
Գանձատոմսեր և խնայողու(թեան սնտուկի տետրակներ (	92 414 948,55	69 601 606.23	+	22 813 342.32
Պարտական հաշուընթացներ	374 289 839,30	338 161 146.24	+	36,128 693.06
Շահուզէնի հաշիւ	13 446,261.67	13 330 426.48	+	115.835.19
	709 648.453.03	640,392,344.21	+	69,256,108.82

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

12 3/4

ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՕՒ

ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՕՒ վաճառատունը, որ հրապարակին վրայ մեծ համբաւ շահած է, պատիւ ունի ծանուցանելու իր [illegible] յաճախորդներուն և պատուական հանրութեան թէ [illegible] 12 գրշ. 30 փարայի [illegible]

[illegible] 440, [illegible] 32

ԱՌԻԹ ՄԸ

[illegible] 1-2 ժամ [illegible]

Տօքթ. Ս. ԱՐԵՒԵԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՖԻԼԱՏԵԼՖԻԱՅԻ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ԵՒ [illegible] ԳՈԼԷՃԷՆ ՎԿԱՅԵԱԼ

[illegible] թիւ 37 18—50

ԱՒՍՏՐԵՒՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԿԱՀԱՒՈՐՈՒՄ
ՆՆՋԱՍԵՆԵԱԿԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ՃԱՇԱՐԱՀԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ՍԱԼՕՆԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ԶԱՐԴԱՐՈՒՑԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆ ՍԵՆԵԱԿԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ

ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ
ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 320 (ՆԱԽԿԻՆ ԲԱԼԷ ՔՐԻՍԹԱԼ)

ՄՆԱՅՈՒՆ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ
ԱՆԿՈՂՆԻ ԿԱԶՄԱԾՆԵՐ, ՕԹՈՑՆԵՐ, ՍԹՈՌՆԵՐ,
ՊՐԻԶՊԻԶՆԵՐ
ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ
ԹԻՒԼԷ ԵՒ ԿԵՐՊԱՍԷ ՎԱՐԱԳՈՅՐՆԵՐ
ԱՄՊԱՀԱԺԻ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ
Ձափու վրայ յանձնառարութիւններ
բնակարաններու համար

ՕՐՈԶՏԻ ՊԱՔ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ԷՕՄԷՐ ԷՖ. ԽԱՆ, ՊԱՂՉԷԳԱՊՈՒ, ՊՈԼԻՍ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ԱՄԵՆԷՆ ԱԺԱՆ ԱՊՐԱՆՔ ԾԱԽՈՂ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ Է

ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ՄԸ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ

Կարճ և երկայն գուլպայ, ֆանէլա, քաչ-քօրսէ, սուիթըրս, շապիկներ, այրերու, կիներու և տղոց յատուկ պատրաստզգեստներ, պլուզներ, ժիւբեր և ժիւբօններ, բէնեուարներ, քօրսէներ, Թաշկինակներ, ձեռնոցներ, հովանոցներ և անձրեւանոցներ, անուշահոտութիւններ, դանակեղէն, մարօքէնէ առարկաներ, ճամբորդութեան և բարիզեան ապրանքներ, առանին առարկաներ, Թօհաֆիէ, ժանեակներ, պրօտըրի, մետաքսէ կերպասներ, բրդեղէն և բամպակեղէն ապրանքներ, ճերմակեղէն, կարասիներ, ժամլաթ, լինէլէում, ժամացոյց և ոսկերչական ապրանքներ։

Մեծ վաճառում բրդեղէն կտօրներու խիստ աժան գիներով։

Օրոզտի Պաք վաճառատունը միակ կեդրոնատեղին է «ԲՖԱՖ» կարի մեքենային եւ «ՕՄԷԿԱ» ժամացոյցներուն, որոնց եւ ո՛չ մէկ կերպով կը հաւասարի այդ արժէքը ունեցող ուրիշ ոեւէ ժամացոյց։

ԱԼԼԻԱՆՑԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կեդրոնատեղի՝ ՃԷՆՈՎԱ
Ընկերութեան դրամագլուխը՝ 15.000.000 *ֆրանք*
Պահեստի դրամագլուխը՝ 35 000.000 *ֆրանք*
ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՃԷՆՈՎԱ, ՊԱԼԻ ՏԸ ՄԻՐԻԱՏԱՆԱ

Ընկերութեան Հիմնադիրները
Քրէտիթօ Իթալիանօ՝ Ճէնովա, Մանցի եւ Ընկ.՝ Հռոմ
Պանք Ֆիւր Հանտէլ եւ Ընկ.՝ Պերլին, Նացիոնալ Պանք Ֆիւր Տէօյչլանտ՝ Պերլին
Տրէզտնըր Պանք՝ Պերլին, Մէրք Ֆինք եւ Ընկ.՝ Միւնիխ
Քրէտի Անշթալդ՝ Վիէննա, «Միւնիխ»՝ Վերապահովագրական Ընկ. Միւնիխ
Էվան Մէքէնզի, Ընդհ. Տնօրէն՝ Ճէնովա

Ընդհ. Տնօրէնի օգնական
ՏՕՔԹ. ՈՒ. ՄԷՔԷՆԶԻ

Ընդհ. Տնօրէն
ԷՎԱՆ ՄԷՔԷՆԶԻ

Ընդհ. գործակալներ ամբողջ Թուրքիոյ համար՝ ՍԹԱՎՐԻՏԻՍ ԵՂԲԱՅՐՔ
Ապիտ խան, Ղալաթիա

Կեանքի ապահովագրութիւն, խառն, օժիտի համար.— Զանազան սակացոյցեր.—Նոր և նպաստաւոր սակացոյցեր.— Խիստ չափաւոր ապահովագիններ.— Խիստ անկաշկանդ պայմաններ.—Բացարձակ ապահովութիւն.— Սեղմօղ պայմաններու բացակայութիւն.— Վնասներու և ապահովագիրներու արագ կարգադրութիւն։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԵՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ
Ընկերութեան դրամատուներն են՝
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ ԵՒ ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ

ÇA NE COUTE RIEN

d'avoir son nom et adresse insérés correctement dans

l'ANNUAIRE ORIENTAL.

Il suffit pour cela d'envoyer sa CARTE DE VISITE avec les indications nécessaires à la

DIRECTION DE L'ANNUAIRE ORIENTAL
21, Rue de Pologne - Péra.

Les insertions des noms et adresses sont faites

GRATUITEMENT

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Աւստրօամերիկեան

(Cie. de navigation Austro-Americana)

ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 *ՇՈԳԵՆԱՒ*

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր։ Մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին հայ ճամբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պտուտակ ունին։ Սնունդը խնամեալ է։ Ելեկտրական օդափոխում և լոյս։ Մարքօնիի դրութեամբ անթել հեռագիր։ Բժիշկ և դեղ ձրի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան, Ղալաթիա, Շարապ իսկէլէսի փողոց, Լօյտ Օթրիշիէն գործակալութեան նախկին շէնքին դիմաց և Արապեան խանին վերեւ Թիւ 24։

Ընդհ. գործակալ
ԹԷՕՏՕՐ ՔՈՒՐՄԻՋԻ

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
Բերա, Շիշլի Ճամբայ, Թագսիմի Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, 52 թիւ աբարդման։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՌՈՒՆՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաֆօնօսքօբիի, ռոնտքէնօսքօբիի, քօզօֆակօսքօբիի *ու ամենէն նորագոյն մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխու ցաւերը ու հինցած ցաւերը, ականջի թմբուկը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչափի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։*

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած անձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, *կատարելագործուած նորագոյն հնարքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպա մէջ բժշկուած* ըլլալը *կ'ապացուցանէ։*

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի ուռեցքները (պատէմիքը) կը հանէ առանց արիւնահոսութեան *իր մասնաւոր գործիքովը։*

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր, Պաղչէ գաբու, Համիտիյէ ձիպլիի դէմ, Արիֆ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէսօրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիշլի ճամբայ, Թագսիմ, ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, Թիւ 52 աբարդմանը։

Հինգշաբթի օրերը կէսօրէ վերջ իր տանը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատներն *ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։* 37—55

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ
ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
BANQUE RUSSE
Pour le commerce étranger
Հիմնուած՝ 1871ին
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՌՈՒՊԼԻ
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ.— Քալաշնիքօֆի սակարան, Սեննայա հրապարակ եւ Վասիլի Օստրօֆ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքերման, Արխանկել, Աստրախան, Արմավիր, Պաքու, Պալաքովօ, Եքաթերինոտար, Ելիզապեթփոլ, Իժմայիլ, Կերսոն, Քիէֆ, Քօզլօֆ, Խօքանտ, Քրեմէնչուկ, Մոսկուա (Կավրիքով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքոլայեւ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նովօ, Նիքոլայեվսք, Նովօրոսիսք, Օտեսա, Օմսք, Պերմ, Պօքրօֆսքայա-Սլօպօտա, Պօլթավա, Ռիկա, Ռոստով, Ռոմնի, Ռիպինսք, Սարաթօֆ, Սիմպիրսք, Սիմֆերոփոլ, Ժիթօմիր, Թիւմէն, Թօմսք, Վէլէքի, Ուսթիուկ, Վիաթքա, Վիննիցա, Վոլոկտա և Վօսնէսէնսք։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.—Ալեքսանդրիա (Խերսոնի մէջ), Պօպրինէց, Եւպաթօրի, Քաքովքա, Նիքօփոլ և Սմոլա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ.—Լոնտոն, Բարիզ, Ժընէվ և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. Նախավճարներ (avance) *ապրանքի վրայ և քօմիսիոնով՝ վաճառում ապրանքի։ Խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ամենապահեստի «Սէյֆ» դրամարկղներ* **Խնայող. Սնտուկ նպաստաւոր տոկոս։**

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ
BANQUE DE SALONIQUE
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 Ֆր.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Կ. Պոլիս Վոյվոտա փողոց
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Աչըր Էֆ. խան
Քիւթիւպհանէ փողոց

Մասնաճիւղեր՝ Էտիրնէ, Պէյրութ, Գավալա, Տէտէաղաճ, Դրամա, Մանաստըր, Սէլանիկ, Սամսոն, Իզմիր, Սքիւպ, Սքէչէ։

Գրասենեակներ՝ Կիւմիւլճինա, Գումանովա և Սուֆլի։

Սէլանիկի պանքան կը զբաղի պանքայի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով, ապրանքներու վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ և ապրանքներ իբր աւանդ կ'ընդունի։

Խնայողական Սնտուկ՝ *նպաստաւոր տոկոսով։*

ԼԱ "ԲՐԷՎՈՒԱԵԱՆԹ„
ԿԵԱՆՔԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՈՎ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1899ԻՆ

Անհատական ձեռնարկութիւն, որ կը գործէ ֆրանսական կառավարութեան հակակշիռին ներքեւ.—Վարիչն է կեանքի փոխադարձ ապահովագրութիւններու ընկերութեանց երաշխաւորութեան և միութեան անանուն ընկերութիւնը

ՈՐ ՈՒՆԻ 3,000,000 ՖՐԱՆՔ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ, 3, ՏՕԹՎԻԼ ՓՈՂՈՑ, ՓԱՐԻԶ

Ապահովագիրներ ամէնուն տրամադրելի, ամիսը 5 ֆր.էն սկսեալ վճարումով

Պանք տը Ֆրանսի մէջ 1910 Հոկտ. 15ին դրուած գումար՝

22,000,000 ՖՐԱՆՔԻ ՄՕՏ

Ամէն տեսակ տեղեկութիւններու համար դիմել Կ. Պոլսոյ Տնօրէնութեան
ԿԱԼԱԹ
ԹՕՓՀԱՆԷԼԻ ՓԱՍԱԺ

Տնօրէն
Թ. ՌԸԶՊՈՒԼ
72—40

ԻՒՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ
Ի ՓԱՐԻԶ
1828–1828

1828
L'UNION
DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Ի ՓԱՐԻԶ
9, ՊԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Դրամագլուխ և պահեստ	329	*Միլիոն Ֆրանք*
1906*ին գանձուած ապահովագին*	30	» »
Մինչեւ 1906*էն վերջը հատուցեալ գումար*	480	» »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստ գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրեալց։

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. *Նպաստաւոր պայմաններ՝ անհամեմատ կերպով աւելի* ԳԵՐԱԶԱՆՑ *քան ո՛ և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն աժան գիներով, օրինակի համար՝* ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, *ևլն. ևլն.։*

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳՅՍԷՐԼԵԱՆ
Պետ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Քօթըրճը Օղլու Բասաժ։
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՆԴԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարոէլլօ	3709	Սաֆօ	1119
Ալքէթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Սիրիօ	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Մէլօ	1057	Սիլվիօ	119
Աթիօսթօ	2277	Տրագօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		[illegible]	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորօտինօ	1264	Էպլօ	3464	Իտալօ	5540	Նէրօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օսլօ	4100	Թորիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էցագօ	1841	Քլէօ	1053	Խնթացիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիփսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարլօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոմօ	1700	Պալէրմօ	1637	Վազօ	1914
Գաթօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Պոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանթօ	2272	Րիալթօ	3329	Վ. Ուիլսըն	2391
Սօռէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Րինալտօ	1553	Եէտա	1350
Գոլորատօ	4235	Կիկանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գանկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօմէօ	1789	Թարօ	
Գարօս	895	Կրանուօ	1695	Մարէնկօ	1273	Րոզարիօ	136	Մայօն	

Ալեպպօ *շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնսըն, հոս ժամանած է։*
Թօրօ *շոգենաւը, Նաւապետ Սմիթ, հոս ժամանած է։*
Սաֆօ *շոգենաւը, Նաւապետ Հօրնքէլ, մարտ 23ին հոս կը ժամանէ։*
Քօլէնսօ *շոգենաւը, Նաւապետ Պրանթըն, մարտ 25ին հոս կը ժամանէ։*
Թիֆօ *շոգենաւը, Նաւապետ Րէյթըն, ապրիլ 5ին հոս կը ժամանէ։*

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏՐԻՍՍՕ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Մէյէթ խան, Ղալաթիա։

Cie Russe
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ
ՑՈՒՆՈՒԱՐ

Կիր. 16/8 *Իզմիր, Պիրէօն, Աղեքսանդրիա. առաւօտեան ժամը* 11ին։
Բշ. 27/9 *Սէվաստապօլ. ժամը* 10ին։
Գշ. 28/10 *Տարտանէլ, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բոր-Սայիտ և Աղեք. ժամը երկուքէն* 4ին։
Եշ. 30/12 *Օտեսա. առաւօտ. ժամը* 10ին։
Եշ. 30/12 *Ինէպօլի, Սինօպ, Սամսոն Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ և Պաթում. ժամը* 10ին։
Շբ. 1/14 *Օտեսա. երեկոյեան ժամը* 4ին։
Կիր. 2/15 *Իզմիր, Պիրէօն և Աղեքսանդրիա. առաւօտեան ժամ* 11ին։

ԽՏԻՎԻԷԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԱՐԱԳ ԵՐԹԵՒԵԿ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՊԻՐԷՕՆԻ և ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ ԵԼԵԿՏՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Առաջնակարգ նաւ.— Սեղանի գինին ձրի

Օսմանիէ *շոգենաւը, Նաւապետ Գաթթէօլի, Աղեքսանդրիայէն կը հասնի մարտ* 19*ին և մարտ* 21*ին Դշ. օր, կէսօրէն յետոյ ժամը* 3*ին ճամբայ կ'ելլէ դէպի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլլի, Իզմիր և Պիրէօն։*

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ասուան *շոգենաւը, Նաւապետ Ուաչոքօփ,* 1911 15 *մարտ երեքշաբթի օր Սուրիոյ եզերքէն հասնելով,* 18 *մարտ շաբաթ օրը կը մեկնի դէպի Կէլիպօլու, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մէրսին, Աղեքսանդրիա, Թարապուլուզ, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սայիտ և Աղեքսանդրիա։*

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, Պոլիս՝ Վալիտէ Սուլթան խան։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ
Մինկրէլի *մարտ* 14ին, *Մարսիլիայէն։*
Իօնի, *մարտ* 15ին, *Մարսիլիայէն։*
Իմէրէթի, *մարտ* 21ին, *Սեւ ծովէն։*
Ֆրիժի, *մարտ* 28ին, *Մարսիլիայէն։*
Իօնի, *ապրիլ* 4ին, *Սեւ ծովէն։*
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մարտ 15ին, *Դշ. երեկոյեան ժամը* 4ին, Մինկրէլի *շոգենաւը, Նաւապետ Գալվիէ, դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօռոսիսք։*

Մարտ 15ին, *Դշ., երեկոյեան ժամը* 4ին, Իօնի *շոգենաւը, Նաւապետ Պօլ, դէպի Տրապիզոն, Պաթում և Նովօռոսիսք։*

Մարտ 22ին, *Դշ., առաւօտեան ժամը* 11ին, Իմէրէթի *շոգենաւը, Նաւապետ Բէքու, դէպի Մեսսինա և Մարսիլիա։*

Ֆ. ՌԸԶՊՈՒԼ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ՝ տարին	108	*ղր։*
» » » *վեցամսեայ*	60	»
Գաւառներու համար տարին	108	»
» » *վեցամսեայ*	60	»
Արտասահմանի համ. տարեկան	35	*ֆր.*
» » *վեցամսեայ*	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. Հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժանորդները անպայման կանխիկ, ծանուցումներու սակերն կը սակարկուին. Դրամ ղրկելու ամենադիւրինն ու աժան միջոցը Մանտատն է։

Արտօնատէր՝ ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՕՇԱՃԵԱՆ